

Marit Ekne Ruud
Guri Mette Vestby

Lindeberg som bosted – seks år med områdeløft

NIBR

By- og regionforskningsinstituttet

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Lindeberg som bosted -
seks år med områdeløft

Andre publikasjoner fra NIBR:

Samarbeidsrapport NIBR/AFI 2017

Lytt til seniorenene! Utprøving av medvirkningsmodell for aldersvennlige lokalsamfunn

NIBR-rapport 2016:1

Områdeløft Ammerud – trygghet og trivsel på spill

NIBR-rapport 2014:11

Å bo på Lindeberg – beboeres erfaringer med området

NIBR-rapport 2011:19

Utviklingen av Søndre Nordstrand. Deltakelse og medvirkning fra innbyggere.

Samarbeidsrapport NIBR/TØI 2011

Midtveisevaluering av Groruddalssatsingen

Publikasjonene
kan skrives ut fra
<http://www.hioa.no/nibr>

Marit Ekne Ruud
Guri Mette Vestby

Lindeberg som bosted - seks år med områdeløft

NIBR-rapport 2017:19

Tittel: Lindeberg som bosted – seks år med områdeløft

Forfatter: Marit Ekne Ruud, Guri Mette Vestby

NIBR-rapport: 2017:19

ISSN: 1502-9794

ISBN: 978-82-8309-225-7 (Trykket)
978-82-8309-229-5 (Elektronisk)

Prosjektnummer: 3692

Prosjektnavn: Områdeløft Lindeberg – ny måling av effekter og resultater

Oppdragsgiver: Bydel Alna, Oslo kommune

Prosjektleder: Marit Ekne Ruud

Referat: Rapporten presenterer resultater fra en spørreundersøkelse om beboeres erfaringer med å bo på Lindeberg høsten 2017. Undersøkelsen er en gjentakelse av en tilsvarende kartlegging som ble gjennomført i 2014. Hensikten har vært å få kunnskap om områdeløftet på Lindeberg har hatt noen positiv effekt i området etter forrige kartlegging. Hovedfunnene viser at flere av tiltakene har hatt en positiv effekt ved at beboerne erfarer bedre tilbud og kvaliteter i området.

Sammendrag: Norsk og engelsk

Dato: Desember 2017

Antall sider: 100

Utgiver: By- og regionforskningsinstituttet NIBR
Høgskolen i Oslo og Akershus
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 OSLO
Telefon: (+47) 67 23 50 00
E-post: post@nibr.hioa.no

Vår hjemmeside: <http://www.hioa.no/nibr>

Trykk: X-idè
Org. nr. NO 997058925 MVA
© NIBR 2017

Forord

Denne undersøkelsen er gjennomført på oppdrag fra Bydel Alna i tilknytning til Områdeløft Lindeberg (2011-2018), som del av Groruddalssatsingen. Oppdraget er andre del av en kartlegging som måler beboeres erfaring med områdeløft på Lindeberg. I den første kartleggingen som ble gjennomført våren 2014 (NIBR-rapport 2014:11) var hensikten å se om tiltakene i områdeløft hadde hatt noen virkning på beboernes bruk av og tilknytning til området, og hva som manglet for å nå målene i områdeløftet. I dette oppdraget har vi vært ute etter å avdekke om innsatsen de siste årene har gitt ønsket måloppnåelse.

Oppdraget er utført av forskerne Marit Ekne Ruud (prosjektleder) og Guri Mette Vestby, By- og regionforskningsinstituttet (NIBR), Høgskolen i Oslo og Akershus. I tillegg har kollegene forsker Frode Kann lagt inn og bearbeidet dataene elektronisk, og forsker Marit Owren Nygaard bidratt med analyser av datamaterialet.

Studien er basert på spørreundersøkelse i lokalmiljøet, gjennomført av et lokalt intervjukorps. I tillegg har vi gjennomført fokusgruppeintervju med lokale ildsjeler. Vi takker alle dere som har stilt opp med å samle inn data, og alle beboere som velvillig har tatt seg tid til å svare på undersøkelsen.

Oppdragsgivers kontaktperson har vært Gunn Indrevær. Vi takker for et hyggelig og konstruktivt samarbeid.

NIBR, desember 2017

Berit Nordahl
Forskningsjef

Innhold

Forord	1
Tabelloversikt.....	4
Figuroversikt	5
Sammendrag.....	6
Summary	9
1 Innledning.....	13
1.1 Målet med områdeløft Lindeberg.....	14
1.2 Områdeløft Lindeberg - hva vi fant i den første analysen.....	17
1.3 Problemstillinger	18
1.4 Kilder og metode	19
1.4.1 Statistikker på levekår.....	19
1.4.2 Spørreundersøkelse blant beboerne	19
1.4.3 Datagrunnlaget – hvem har svart	21
1.4.4 Fokusgruppeintervju.....	23
1.4.5 Kildekritiske bemerkninger.....	24
1.5 Rapportens innretning.....	25
2 Analytiske perspektiver på områdeutvikling.....	27
2.1 Områdeløft som metode i levekårsutsatte områder... 27	27
2.2 Hva er områdeløft?	28
2.2.1 Områdeløft som helhetlig program.....	29
2.3 Folkehelse og trivsel	30
2.4 Levekår versus opplevd livskvalitet.....	30
2.5 Stedsidentitet og stedstilknytning	31
3 Beskrivelse av Lindeberg.....	34
3.1 Historikk.....	34
3.2 Befolkning, flyttinger og boligtyper.....	35
3.2.1 Utdannelse og arbeidsliv	38
3.2.2 Bomiljø og flytting	39
3.3 Oppsummering	42
4 Lindeberg som bosted og nabolag.....	43
4.1 Trivsel og trygghet	43
4.2 Om nabolaget	44
4.2.1 Nabokontakt og bomiljø.....	44
4.2.2 Flytteaktivitet i nabolaget.....	47

4.3	Hvilke kvaliteter på Lindeberg er det beboerne setter pris på?	49
4.4	Oppsummering	55
5	Lindeberg som oppvekststed.....	56
5.1	Barnas oppvekstmiljø	56
5.2	Vurdering av oppvekstmiljøet generelt.....	58
5.3	Tilfredshet med skolene	59
5.4	Oppvekstmiljø for ungdom.....	60
5.5	Fritidstilbud for barn og unge	61
5.6	Oppsummering	63
6	Lindeberg som sted for fritid og rekreasjon	65
6.1	Bruk av møteplasser	65
6.2	I hvilken grad bruker beboerne fritiden sin på Lindeberg?.....	72
6.2.1	Hva er det beboerne savner av tilbud på Lindeberg?	75
6.3	Oppsummering	76
7	Beboernes kjennskap til Lindeberg og områdeløftet	78
7.1	Områdeløft - fra lite kjent til velkjent	78
7.1.1	Hvilke tiltak kjenner beboerne til?.....	80
7.1.2	Hva har beboerne sett av endringer?	80
7.1.3	Beboernes kunnskap om planer for forandringer i Lindebergområdet.....	81
7.2	Videre ideer for Lindeberg	81
7.2.1	Hvordan ønsker beboerne informasjon om det som skjer på Lindeberg?	82
7.3	Oppsummering	83
8	Styrker og utfordringer på Lindeberg.....	84
8.1	Områdeløft Lindeberg - tiltak og strategier.....	84
8.2	Hovedfunn.....	85
8.2.1	Flyttemønsteret skiller seg ut.....	86
8.2.2	Trivsel på Lindeberg.....	86
8.2.3	Oppvekstmiljø og tiltak for unge.....	87
8.2.4	Bostedets stabilitet og boligsosiale utfordringer.....	87
8.2.5	Lokalt engasjement	87
8.2.6	Områdeløft vs private og offentlige tjenester i bydelen.....	88
8.3	Avsluttende kommentarer	89
	Litteraturliste	90
	Vedlegg 1 Spørreundersøkelse om Lindeberg.....	93

Tabelloversikt

Tabell 1.1: <i>Oversikt over informantenes aldersfordeling</i>	22
Tabell 3.1: <i>Antall personer etter alder og grunnkrets i delbydel Lindeberg pr. 1.1.2017</i>	36
Tabell 3.2: <i>Andel personer fordelt på landbakgrunn og grunnkrets i delbydel Lindeberg pr 1.1.2017. Prosent</i>	37
Tabell 3.3: <i>Flytting etter landbakgrunn, delbydel Lindeberg</i>	39
Tabell 3.4: <i>Flytting etter landbakgrunn, delbydel Trosterud</i>	40
Tabell 3.5: <i>Netto innflytting til Alna, Trosterud og Lindeberg, 2014 og 2016</i>	41
Tabell 6.1: <i>Steder og tilbud som beboerne bruker på fritiden. Prosent</i>	66
Tabell 6.2: <i>Beboernes tidsbruk på ulike fritidsaktiviteter på Lindeberg. Prosent</i>	73

Figuroversikt

Figur 4.1	<i>Ungdergangen under E6 ved IKEA.....</i>	50
Figur 4.2	<i>Tilfredshet med steder du kan møte andre på Lindeberg fordelt på alder. N=95.....</i>	51
Figur 4.3	<i>Tilfredshet med trafiksikkerheten på Lindeberg fordelt på kjønn. N=100.</i>	53
Figur 4.4	<i>Tilfredshet med trafiksikkerhet på gangveiene fordelt på de med barn og de uten barn. N=94.....</i>	54
Figur 4.5	<i>Tilfredshet med trafiksikkerhet på Lindeberg generelt fordelt på de med barn og de uten barn. N=94.....</i>	54
Figur 5.1	<i>Åpning av lekeplass på Lindeberglia.....</i>	57
Figur 5.2	<i>Tilfredshet med kvaliteten på skolene. Svarfordeling på alder. N=49.....</i>	59
Figur 5.3	<i>Kjennskap til fritidsklubber fordelt på alder. N=96.....</i>	60
Figur 5.4	<i>Tilfredshet med fritidsklubber fordelt på alder. N=40.....</i>	61
Figur 5.5	<i>Kjennskap til fritidstilbudene for barn og unge på Lindeberg fordelt på alder. N=96.....</i>	62
Figur 5.6	<i>Tilfredshet med fritidstilbudene fordelt på alder. N=50.....</i>	63
Figur 6.1	<i>Ombrukstasjonen i Lindeberglokalet.....</i>	68
Figur 6.2	<i>Bruk av Jerikobakken om sommeren fordelt på norsk/ ikke norsk som morsmål. N=95.....</i>	69
Figur 6.3	<i>Bruk av fritidsklubben blant aldersgruppen 10-19 år. N=26.....</i>	71
Figur 7.1:	<i>Kjennskap til områdeløft på Lindeberg fordelt på alder. N=93.....</i>	79
Figur 7.2	<i>Kjennskap til områdeløft etter morsmål. N=96.....</i>	79

Sammendrag

Marit Ekne Ruud og Guri Mette Vestby

Lindeberg som bosted – seks år med områdeløft

NIBR-rapport 2017:19

Områdeløft Lindeberg har særlig hatt søkelys på innsats i utsatte boområder, samt på inkluderende møteplasser og lokalt engasjement. Det er tilsammen gjennomført 28 store og små tiltak fram til 2016. Tiltakene dreier seg om fysiske oppgraderinger av møtesteder og uteområder, sosiale tiltak for ulike beboergrupper, nettverk av frivillige organisasjoner og tiltak rettet særlig mot Lindebergglia. I tillegg handler områdeløft på Lindeberg om tiltak for å få beboerne til å føle seg trygge i uteområdene på kveldstid, tiltak på senteret og tilrettelegge for flere møteplasser. Det har også vært et behov for å styrke borettslagene og frivillige organisasjoner, samt andre initiativ for å opprettholde og styrke nabolagenes sosiale bærekraft.

I 2014 ble det gjennomført en spørreundersøkelse for å kartlegge beboernes oppfatninger og erfaringer med Lindeberg. Denne analysen ser på om beboernes erfaringer og opplevelser av området har endret seg på de tre årene, med utgangspunkt i de tiltakene som er gjennomført i regi av områdeløftet. Funnene i den første undersøkelsen viste flere forhold som beboerne ønsket bedre, og innsatsen i områdeløft de siste årene innrettet seg i stor grad etter disse ønskene. Spørsmål vi ser nærmere på handler om følgende tre temaer: *Om trivsel og trygghet, Lindeberg som oppvekststed, og om møteplasser og deltakelse i lokalmiljøet.*

Dataene i analysen er basert på tre kildekategorier: Statistikker om levekår, en spørreundersøkelse som er gjennomført blant beboerne på Lindeberg, samt fokusgruppeintervju med representanter fra foreninger og organisasjoner. Spørreundersøkelsen omfatter 106 svar fordelt på ulike aldersgrupper og beboere med ulik etnisk

bakgrunn. I tillegg har vi benyttet foreliggende rapporter om området. De statistiske dataene er hentet fra Oslo kommunes egen statistikkbank og fra statistikker i SSB. Spørreundersøkelse blant beboerne er hovedaktiviteten i prosjektet, og som i stor grad tilsvarer spørreundersøkelsen som ble gjennomført i 2014. Feltarbeidet er utført av et lokalt intervjukorps som ble rekruttert av oppdragsgiver og som gikk rundt i ulike miljøer med et enkelt spørreskjema. Intervjukorpsset ble også involvert i utformingen av spørsmålene sammen med forskerteamet.

Levekår og flyttemønster

Lindeberg utmerker seg fremdeles som den delbydelen med størst andel barn sammenlignet med de andre delbydelene i Alna. Det er kun 12 prosent beboere over 67 år. Statistikkene viser også at det har vært en jevn økning av innvandrere fra asiatiske og afrikanske land de siste seks årene.

Flyttemønsteret har endret seg på Lindeberg fra 2014 til 2016. Flytteoversiktene viser at det var litt flere personer som flyttet *inn* til Lindeberg enn ut av området i 2016, noe som avviker både fra Bydel Alna som helhet og naboområdet Trosterud. To år tidligere var det en stor netto utflytting fra Lindeberg. Det var også svært få beboere med norsk bakgrunn som flyttet ut av område i 2016, mens tallene fra Trosterud viser at langt de fleste som flyttet ut hadde norsk bakgrunn. Vi ser også et stort overskudd av beboere som flytter internt i bydelen til Lindeberg i 2016. På Trosterud er dette tallet motsatt.

Lindeberg som bosted, oppvekststed og nabolag

Undersøkelsen bekrefter stor grad av trivsel blant beboerne på Lindeberg som vi også fant i 2014. Områdeløftet har bidratt til en bedring for beboerne gjennom opprusting av uteområdene og støtte til borettslagsarbeid i Lindeberglia. For eksempel har tilfredshet med møtesteder og med kvaliteten på uteområdene gått betydelig opp siden forrige undersøkelse, og andelen som føler utrygghet på kveldstid har gått litt ned.

Andre tendenser viser at det fremdeles er behov for innsats. Færre beboere kjenner andre i nabolaget med annen bakgrunn enn dem selv, og det er fremdeles behov for lys på gangveiene selv om flere føler trygghet når de er ute.

Lindeberg er også stort sett et godt sted for barn og unge å vokse opp. Andelen som er fornøyd med lekeapparatene i området har gått betydelig opp i denne undersøkelsen og barn opplever stolthet over lekeområdene i nærmiljøet. Barna opplever imidlertid større grad av utrygghet når de ferdes ute enn forrige undersøkelse og som først og fremst dreier seg om at det fremdeles mangler lys i uteområdene der barn ferdes. Funnene viser også at ungdom er fornøyd med tilbudene på Lindeberg.

Lindeberg som fritidsarena

De siste par årene har særlig Lindeberg senter med Områdeløftkontoret / Lindeberglokalet fungert som en viktig møteplass for frivillig aktivitet, og som viser at det er behov for tilgjengelige lokaler for møter og aktiviteter sentralt i lokalmiljøet. Funnene viser at Lindeberglokalet brukes mye av beboerne. For tre år siden var det vært få som kjente til lokalet. Et annet viktig funn er at antallet som oppgir at de er aktive i nærmiljøet har gått betydelig opp siden forrige undersøkelse, og som dreier seg både om uorganiserte aktiviteter og frivillige organisasjoner

Boligsosiale utfordringer

Erfaringer fra andre områdeløft viser at det er vanskelig å koble områdeløft med tjenester som bidrar til å hjelpe de mest utsatte familiene. Selv om alle understreker hvor fint det fysiske er blitt på Lindeberg, så er det mange familier som sliter økonomisk.

Vurdering av boligsosiale tiltak har vært utenfor rammen av denne analysen. Men både tiltak som etablering av sosiale møtesteder, fysisk oppgradering og tilrettelegg av uteområder i nærmiljøet og mobilisering av deltakelse og frivillighet som områdeløft har hatt som sin satsing har bidratt til positive ringvirkninger i sårbare bomiljøer.

Hvordan man organiserer tjenestene synes imidlertid viktig for å lykkes, for eksempel det å samkjøre tjenester innen bydelen med NAV. Selv om det kan være vanskelig å koble det offentlige og private tjenestetilbudet i bydelen med områdeløftet kan det kreves at bydelens ulike tjenester jobber bedre sammen.

Summary

Marit Ekne Ruud and Guri Mette Vestby

Lindeberg as a place to live – six years of urban regeneration

NIBR Report 2017:19

The Lindeberg regeneration project has focused on taking action in vulnerable residential areas, as well as on promoting inclusive social venues and local involvement. Altogether, 28 major and minor initiatives were taken prior to 2016. These steps have involved the physical renovation of social venues and outdoor areas, social initiatives for different groups of residents, networks of voluntary organizations and action aimed specifically at the Lindeberglia neighbourhood. In addition, the Lindeberg regeneration project is about taking steps to ensure that residents feel safe outside in the evening, about provisions at the local centre and about promoting the creation of more social venues. There has also been a need to empower housing associations and voluntary organizations, as well as taking other steps to maintain and strengthen the neighbourhood's social sustainability.

A survey was conducted in 2014 of residents' perceptions and experiences of living in Lindeberg. This present analysis has looked at whether these experiences and perceptions have changed in the intervening three years based on steps taken in connection with the regeneration project. The findings from the first investigation showed that residents wanted improvements put in place in several areas, and the regeneration project has targeted its efforts particularly in response to these wishes in recent years. Questions we look at are related to the following three themes: *Well-being and security; Lindeberg as a place for children and adolescents; social venues and participation in the local community.*

The data in the analysis derive from three types of sources: statistics on living conditions; a survey of residents of Lindeberg;

and focus group interviews with representatives of associations and organizations. The survey obtained 106 responses from people of different age groups and ethnic backgrounds. In addition, we consulted available reports on the area. We have drawn on Oslo City's own statistics bank and statistics from Statistics Norway for the statistical data. The survey of residents constitutes the main thrust of the project, and it corresponds largely to the survey conducted in 2014. Fieldwork was undertaken by a local team of interviewers hired by the client. They visited the different milieux with the same questionnaire. Together with the research team, the interview team also took part in designing the questions.

Living conditions and migration patterns

Lindeberg continues to stand out as the sub-district with the largest proportion of children relative to the other sub-districts of Alna. Only 12 per cent of the residents are over 67. The statistics also reveal a steady rise in the number of immigrants from Asian and African countries in the past six years.

There has been a change in the migration pattern in Lindeberg between 2014 and 2016. The migration data show that slightly more people were moving *to* Lindeberg than out of the area in 2016, contrary to the trend in the district of Alna itself and the neighbouring area of Trosterud. Two years before, net migration out of Lindeberg had been significant. The number of residents of Norwegian ethnic background moving out of area in 2016 was very small, while the figures for Trosterud show that the vast majority of those who moved out were of Norwegian descent. We also see a large surplus of residents moving internally within the sub-district of Lindeberg in 2016. In Trosterud, the numbers point in the opposite direction.

Lindeberg as a place to live and grow up, and as a neighbourhood

The investigation confirms the same substantial level of well-being reported by the residents of Lindeberg that we found in 2014 as well. The regeneration project has improved conditions for residents by renovating the outdoor areas and supporting the work of housing associations in Lindeberglia. For example, there has been a significant jump in the level of satisfaction with social venues and standard of outdoor areas since the previous survey,

and the percentage of residents who feel insecure when moving around outside in the evening has fallen somewhat.

Looking at other trends, however, improvements are still needed. Fewer residents know other people in the neighbourhood of different backgrounds from themselves, and footpaths still need lighting, even though more residents feel safe outside.

Lindeberg is also a great place for children and young people to grow up, by and large. The proportion that is satisfied with the playgrounds in the area has risen significantly in this survey and children feel proud of their neighbourhood playgrounds. However, the children in this survey are more likely to feel insecure when they go outside than children interviewed for the previous survey, and this is mainly because the areas where children spend time outside are still unlit. The findings also show that young people are pleased with the activities available at Lindeberg.

Lindeberg as a recreation arena

In the past couple of years the Lindeberg Centre, with the regeneration project office and Lindeberg Locality (Lindeberglokalet), has functioned as an important social venue for voluntary activity, highlighting the need for accessible venues to hold meetings and stage activities in the centre of the local community. The findings also show that the Lindeberg Locality is widely used by residents. Three years ago, few were aware of the facility. Another important finding is the considerable increase since the previous survey in the number of people who say they are active in the local community; this is true of both unorganized activities and voluntary organizations

Challenges related to social housing

As has been the experience in other regeneration projects, it is difficult to link regeneration projects with measures aimed at helping the most vulnerable families. Although everybody is eager to emphasize how nice Lindeberg has become in physical terms, many families are still struggling economically.

An assessment of social housing measures did not fall within the scope of this analysis. However, action targeted by the regeneration project such as creating social venues, renovating the physical environment, improving outdoor areas in the local

community and encouraging people to get involved and take part in voluntary activities has had positive ripple effects in vulnerable residential areas.

How services should be organized and managed would seem to be important for the project to succeed, for example by coordinating service delivery within the district with the Norwegian Labour and Welfare Organization. Although it can be difficult to link public and private services in the district with action taken by the regeneration project, getting the various services to work better together may well prove necessary.

1 Innledning

Delbydel Lindeberg i Bydel Alna ble valgt ut som innsatsområdet i 2011, som en av flere innsatsområder i den første Groruddalssatsingen som pågikk fra 2007-2016. Områdeløftet ble ført videre et par år også i den nye Groruddalssatsingen med avslutning i 2018. Etter de tre første årene med områdeløft ønsket bydelen en analyse for å se om de tiltakene som var satt i gang hadde en ønsket effekt, og om det var riktige tiltak som ble implementert. NIBR foretok derfor en kartlegging av de første årene med områdeløft i 2014 (Ruud og Johannessen 2014). Det forelå ingen sammenlignbare data fra oppstarten av områdeløftet i 2011, så 2014 var det første året med kartlegging av status på Lindeberg.¹

I denne analysen ser vi på om beboernes erfaringer og opplevelser av Lindeberg har endret seg på de tre årene som har gått siden forrige analyse, med utgangspunkt i de tiltakene som er gjennomført i regi av områdeløftet. Funnene i den første undersøkelsen viste flere forhold som beboerne ønsket bedre, og innsatsen i områdeløft de siste årene innrettet seg i stor grad etter disse ønskene. *I hvilken grad innsatsen som er gjort den siste tiden har hatt en positiv virkning er utgangspunktet for denne undersøkelsen.*

I den nye Groruddalssatsingen er følgende målsettinger lagt til grunn: Groruddalssatsingen 2017-2026 skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder i Groruddalen der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktiv deltakende i lokalsamfunn og storsamfunn. Det er utviklet delprogram for følgende tre områder: *oppvekst og utdanning, sysselsetting og nærmiljø.*

¹ Det ble gjennomført en forstudie i 2010 for å kartlegge om og hvor det var viktig med målrettede tiltak (Guttu m.fl. 2010).

For delprogrammet nærmiljø er hovedmålsettingen at: Nærmiljøkvaliteter i lokalområder i Groruddalen skal styrkes og innsatsen skal bidra til inkluderende lokalsamfunn der flere er aktivt deltagende. I begrepet nærmiljøkvaliteter ligger det at kvaliteter som har betydning for nærmiljøet oppleves som trygt, godt og inkluderende, og rommer både fysiske og sosiale forhold. Prioriterte innsatsområder i delprogrammet nærmiljø er frivillighet, kulturaktiviteter og aktive lokalsamfunn, lokalt friluftsliv og fysisk aktivitet samt byutvikling. Tilnærmingen skal bygge på områdeløftmetodikken som innebærer

- grundig kartleggingsarbeid og kunnskapsgrunnlag
- lokal medvirkning og samarbeid med lokale frivillige lag og foreninger
- helhetlig tilnærming med forpliktende samarbeid på tvers av sektorer, etater og foretak.

1.1 Målet med områdeløft Lindeberg

Områdeløft Lindeberg har særlig hatt søkelys på innsats i utsatte boområder, samt på inkluderende møteplasser og lokalt engasjement. Det er tilsammen gjennomført 28 store og små tiltak fram til 2016.² Tiltakene dreier seg om fysiske oppgraderinger av møtesteder og uteområder, sosiale tiltak for ulike beboergrupper, nettverk av frivillige organisasjoner og tiltak rettet særlig mot Lindeberglia. I tillegg handler områdeløft på Lindeberg om tiltak for å få beboerne til å føle seg trygge i uteområdene på kveldstid, tiltak på senteret og tilrettelegge for flere møteplasser. Det har også vært et behov for å styrke borettslagene og frivillige organisasjoner, samt andre initiativ for å opprettholde og styrke nabolagenes sosiale bærekraft.

Noen har hatt status som forstudier, og noen startet som forprosjekter og fortsatte som hovedprosjekter og som i alle hovedsak har gått over flere år. Enkelte av tiltakene er videreført til drift i bydelen mot slutten av perioden.

² Programplan for områdeløft på Lindeberg 2016. Bydel Alna, Oslo kommune.

Utsatte boområder

Innsatsen har særlig vært rettet mot bo- og oppvekstmiljø i Lindeberglia, ett av boligområdene som preges av høy andel utleie, trangboddhet, mye inn- og utflytting og mange barnefamilier i en sårbar livssituasjon. Årsaken til at nettopp dette området er særlig utsatt er sammensatt; området ligger støyutsatt til, de to boligsameiene Lindeberglia og Furuset har lavere boligstandard enn de andre områdene på Lindeberg, og bydelen disponerer 41 utleieboliger i dette boligområdet. Det har særlig vært fokus på uteområdene for å stimulere til bruk og gi beboerne gode møteplasser.

Samtidig gjenstår det mye arbeid særlig rettet mot barnefamiliene, og som erfaringsmessig ikke benytter seg av tilbudene som finnes i nærmiljøet i samme grad som befolkningen i resten av bydelen. I tillegg gjør stor turnover i bomiljøene det vanskelig å mobilisere til frivillig arbeid. Styrene i sameiene står også overfor store rehabiliteringsutfordringer som er krevende.

Derfor har oppfølging av områdeløft det siste året dreid seg om å utvikle metoder for å nå de mest utsatte familiene i samarbeid med tjenestene og fortsette arbeid for å sikre gode boforhold for barnefamilier, støtte styrene i deres arbeid for å bedre bomiljø og rehabilitering av boligmassen.

Områdeløftet har imidlertid avdekket utfordringer som et områdeløft ikke har stilstrekkelig virkemidler for å møte. Det gjelder særlig tilgang på arbeid, norskspråkferdigheter og andre levekårsutfordringer – forhold som ikke nødvendigvis er områderelatert men som snarere dreier seg om sosioøkonomiske egenskaper ved beboergrupper på tvers av områder. Samtidig kan noe av områdeløft-metodikken brukes inn mot de mer generelle levekårsutfordringene.³

Inkluderende møteplasser og lokalt engasjement

Attraktive møteplasser er en forutsetning for utvikling av nettverk og tillit til hverandre i et område preget av stor variasjon i levekår, livsstiler, språk, botid i Norge og tilknytning til lokalmiljøet. Det er derfor ekstra viktig med attraktive og inkluderende møteplasser i et slikt område.

³ Programplan for områdeløft på Lindeberg 2016. Bydel Alna. Oslo kommune.

De siste par årene har særlig Lindeberg senter med Områdeløftkontoret / Lindeberglokalet vært i søkelyset. Det har vært behov for tilgjengelige lokaler for møter og aktiviteter sentralt i lokalmiljøet. I tillegg har Jerikobakken og Lindeberg skole vært sentrale satsingsområder. Lindeberg skole har gode muligheter for flerbruk og aktiviteter etter skoletid, og skolen er positive både til samarbeid med fritidsklubb og med frivillige organisasjoner. Skolen har mange funksjoner som bibliotek, amfi, black box, og tilbyr leksehjelp og jentekvelder.⁴

I programplanen for 2016 heter det at i avslutningsfasen vil områdeløft Lindeberg prioritere tiltak som blant annet

- Bidrar til forbedring av sosiale og fysiske forhold av dokumentert utsatte områder
- Rettes mot barn, unge og barnefamilier
- Som styrkes lokalt engasjement
- Gjør Lindebergs kvaliteter kjent for befolkningen på og utenfor Lindeberg
- Styrker mulighetene for sosial kontakt på tvers av grupper og generasjoner
- Har et potensial til å leve videre etter programperiodens slutt.⁵

Selv om det siste punktet eksplisitt påpeker at prioriterte tiltak skal leve videre etter programperiodens slutt har alle de nevnte punktene det i seg at de skal kunne fortsette uten prosjektmidler, noe som er et overordnet mål i satsingen. En viktig oppgave er derfor å sørge for nødvendig forankring både i de offentlige og i de private tjenestene som finnes i bydelen.

Videre i analysen vil disse prioriteringene brukes som analytiske perspektiver ved gjennomgang av datamaterialet.

⁴ Programplan for områdeløft på Lindeberg 2016. Bydel Alna. Oslo kommune, sa. 16.

⁵ Programplan for områdeløft Lindeberg 2016, s. 11.

1.2 Områdeløft Lindeberg - hva vi fant i den første analysen

Før vi ser nærmere på de nye dataene fra denne undersøkelsen presenteres her hovedtrekkene fra studien 2014. Materialet baseres på 120 svar fra en spørreundersøkelse foretatt av et intervjukorps.

Trivsel på Lindeberg

Et interessant funn fra den forrige undersøkelsen var at de aller fleste informantene trivdes og følte seg hjemme i området, selv om de i intervjuene pekte på flere forhold på Lindeberg som de var mindre fornøyde med.

Det var flere indikasjoner på trivsel. Svarene viste at beboerne følte seg trygge i området, vi fant stor grad av nabokontakt og informantene fortalte om relativt stabile bomiljøer med lite flytteaktivitet. Når det gjaldt oppvekstmiljø for barn og unge scoret dette også relativt høyt på skalaen over tilfredshet.

Møtestedene i bruk

Gjennom Områdeløft var det satt i stand en del utendørs møteplasser på Lindeberg, og som både var særlig rettet mot barn og unge, men også generelt for alle i området. Undersøkelsen viste at møteplassene i nærmiljøet ble brukt av de fleste beboerne – noen mer enn andre. Det ble likevel etterspurt flere tilrettelagte møteplasser. Dette er blant de prioriterte tiltakene i Områdeløft, og selv om noe var gjort var det behov for mer.

Beboerne var også i stor grad tilfreds med uteområdene, enten det handlet om lyssetting på gangveiene eller områdene rundt. Svarene indikerte at tiltakene i Områdeløft om lys på gangveier og uteområdene så langt hadde hatt en viss effekt. Kvaliteten på senterområdet var imidlertid noe som trakk i negativ retning.

Lav deltakelse i organisasjonsliv og organiserte aktiviteter i lokalmiljøet

Når det gjaldt lokal deltakelse viste forrige undersøkelse at beboerne var lite aktive i nærmiljøet i fritiden, og det gjaldt særlig organiserte aktiviteter. Derimot så vi at over halvparten oppga at de brukte tilbud og naturen i lokalmiljøet. Det var særlig barn som var nøkkelen for å engasjere seg og for å bruke fritiden i

lokalmiljøet. Dette var i tråd med det som andre undersøkelser og annen forskning viste.

1.3 Problemstillinger

I denne undersøkelsen settes søkelyset på om beboerne på Lindeberg har erfart endringer med området i løpet av de siste årene, ev hvilke type endringer, og i hvilken grad erfaringene kan tilskrives de tiltakene som er satt i gang gjennom områdeløftet.

Nærmere bestemt er vi ute etter å sammenligne funnene fra denne undersøkelsen med den som ble foretatt i 2014. Spørsmål vi ser nærmere på handler om følgende tre temaer:

Trivsel og trygghet.

I hvilken grad trives beboerne på Lindeberg, og i hvilken grad føler de seg hjemme der? Det er flere forhold som påvirker trivsel og trygghet i nærmiljøet der man bor. Er beboerne trygge når går ute i nærområdet på kveldstid? Har beboerne kontakt med naboene, og i hvilken grad er bomiljøene stabile? Hvilke planer har beboerne om videre botid i området? Hvordan oppleves kvaliteten på uteområdene?

Lindeberg som oppvekststed

Barn og unge er et prioritert felt i områdeløftet. Hvordan erfarer beboerne de tilbudene som er for denne målgruppen? I hvilken grad brukes tilbudene? Det kan dreie seg både om fysiske lekeplasser og sosiale møtesteder, samt organiserte fritidstilbud og kvaliteten på skoler og barnehager.

Steder å være på Lindeberg og deltakelse i lokalmiljøet

Områdeløft har særlig hatt søkelyset på oppgradering og tilrettelegging av møteplasser på Lindeberg, og på å få økt deltakelse blant beboerne i lokalmiljøet. I hvilken grad brukes møteplassene og i hvilken grad ivaretar møteplassene beboernes behov og ønsker? Er det noe som savnes? Og hva er det beboerne engasjerer seg i?

1.4 Kilder og metode

Dataene i analysen er basert på tre kildekategorier: Statistikker om levekår, en spørreundersøkelse som er gjennomført blant beboerne på Lindeberg, samt fokusgruppeintervju med representanter fra foreninger og organisasjoner. I tillegg har vi benyttet foreliggende rapporter om området.

1.4.1 Statistikker på levekår

De statistiske dataene er hentet fra Oslo kommunes egen statistikkbank og fra statistikker i SSB. Der det foreligger oversikter på grunnkrets nivå har vi benyttet dette for å kunne se eventuelle variasjoner mellom boligområdene i delbydelen. For det meste foreligger dataene på delbydelnivå. Disse dataene er brukt for å kunne sammenligne med andre delbydeler, særlig med søkelys på de andre områdene med områdeløft, men også med bydelen for øvrig. I tillegg har vi sammenlignet data med oversikter fra tidligere rapporter.

Temaer som er tatt opp dreier seg om kjennetegn ved befolkningen som alder og landbakgrunn og om utdanning og sysselsetting samt om husholdets inntekt. Videre se vi på bomiljøet gjennom flytteaktivitet, om boforhold og trangboddhet.

1.4.2 Spørreundersøkelse blant beboerne

Spørreundersøkelsen blant beboerne er hovedaktiviteten i prosjektet, og som er en gjentakelse av spørreundersøkelsen som ble gjennomført på Lindeberg i 2014 (Ruud og Johannessen 2014).

Tanken bak spørreundersøkelsen er at beboere er viktige informanter når det gjelder erfaringer knyttet til området, om lokal deltakelse og om bruk av møteplasser i området. Det var derfor av stor betydning at undersøkelsen fanget opp ulike beboergrupper som kunne gi tilbakemeldinger ut fra sitt ståsted, enten det dreide seg om unge, eldre eller barnefamilier, eller beboere med både norsk og utenlandsk bakgrunn. Det var særlig viktig å nå ut til familier med ikke-norsk bakgrunn. Denne gruppen blir ofte usynlig i slike undersøkelser.

I tillegg har det vært viktig å få stemmer fra forskjellige boligområder for å sikre en viss mengde svar som grunnlag for videre sammenligning. Spørreundersøkelsen ivaretar svar fra flere grunnkretser for senere sammenligning.

Hvordan undersøkelsen er gjennomført

For å ivareta disse behovene ble spørreundersøkelsen gjennomført med lokale ildsjeler, et lokalt intervjukorps, som gikk rundt i ulike miljøer med et enkelt spørreskjema. I tillegg ble intervjukorpsset involvert i utformingen av spørsmålene. De lokale ildsjelene ble rekruttert av oppdragsgiver / bydelen. Denne løsningen har flere fordeler. For det første blir lokalbefolkningen engasjert i hva som skjer i nrområdet og de får økt stedstilhørighet gjennom sitt engasjement. For det andre er det en fordel med en lokalkjent fordi lokalbefolkningen lettere vil kunne respondere på undersøkelsen.

Fordi spørsmålene kun tar opp forhold som vedrører området og ikke dreier seg om personopplysninger eller egenskaper ved beboerne, påvirker ikke det svarene selv om de lokale intervjukorpsset skulle kjenne beboere som svarer på undersøkelsen. Denne fremgangsmåten, med lokale ildsjeler som intervjuer andre beboere, vil derimot ikke være egnet dersom vi var ute etter opplysninger som dreide seg om egenskaper ved beboerne. Det ville vært å anse for «nær» og utenfor etiske regler for datainnsamling.

Spørrelisten ble brukt enten som intervjuguide der den lokale representanten fylte ut svarene i møte med andre, eller spørsmålene ble delt ut i forskjellige miljøer for eksempel i forbindelse med møter eller aktiviteter, og som ble samlet inn samme dag.

Ved bruk av lokale beboere og folk som kjenner området godt ble det sikret en viss mengde svar, med en viss spredning på ulike beboergrupper og boligområder. Erfaringer fra større surveyundersøkelser som sendes elektronisk til beboere i levekårsutsatte områder er at svarprosenten ofte blir lav og at det er ressurskrevende å få opp svarprosenten. I tillegg viser erfaringene at man ikke får svar fra alle kategorier beboere (se f.eks. Cowi 2013: Ammerud – omdømme og levekår, og NIBR/AFI Områdeløft Ammerud 2016).

Hva det spørres om

Spørsmålene i skjema er lagt tett opp til de spørsmålene som ble stilt i undersøkelsen 2014. Det spørres om erfaringer med fysisk opprusting, om bruk av navngitte møteplasser på Lindeberg, om aktiviteter og møtesteder som beboerne kan kjenne seg igjen i.

Enkelte av spørsmålene er nye og tilpasset tiltak som har kommet til den siste tiden. Disse spørsmålene kan naturlig nok ikke sammenlignes med tidligere funn, men de har likevel en egenverdi for å kunne si noe om tiltaket har «truffet» et behov i området.

I tillegg er flere av spørsmålene formulert nokså likt tilsvarende undersøkelser i Groruddalen og den siste publikumsundersøkelsen i Oslo fra 2014. Dette for å kunne sammenligne med andre områder med tilsvarende undersøkelser.

I spørreskjema er det også åpne felt der informantene kan komme med egne refleksjoner, erfaringer, synspunkter og forslag. I tillegg er steder som oppleves som utrygge plottet inn på et kart som lå ved spørreskjema. (Spørreskjema i vedlegg 1).

Spørsmålene i skjema er kategorisert i to positive og to mindre positive / negative kategorier. Enten benyttes det kategorier: «i stor grad, ja, i liten grad og nei», «svært fornøyd, passe fornøyd, litt fornøyd eller ikke fornøyd», eller «svær ofte, ofte, sjelden, nei». I framstillingen slår vi som oftest de positive eller mindre positive kategoriene sammen, men nyanserer disse der vi mener det er viktig.

Dataene ble *lagt inn i dataprogrammet SPSS* for å kvantifiseres, i tillegg til at de åpne feltene ble gjenstand for et kvalitativt blikk i analysen og har gitt «tykkere» datagrunnlag for vurderinger av tiltak og aktiviteter fremover.

1.4.3 Datagrunnlaget – hvem har svart

Til sammen fikk vi inn 106 svar. I den forrige undersøkelsen fra 2014 hadde vi 121 svar, altså noen flere enn i denne analysen. Vi har likevel et godt nok grunnlag for å sammenligne dataene fra de to årene.

Som tabellen nedenfor viser er både yngre og eldre beboere representert i utvalget, i tillegg til beboere som representerer

familier både i småbarnsfasen og med ungdom boende hjemme. 27 informanter oppgir å ha en eller flere barn under 18 år. Hvis vi sammenligner denne fordelingen med hvordan fordelingen av aldersgrupper er i befolkningen på Lindeberg generelt, har vi noe overrepresentasjon av beboere over 70 år og litt for få beboere i aldersgruppen unge voksne (se nærmere beskrivelse av befolkningen i kapittel 3).

Tabell 1.1: *Oversikt over informantenes aldersfordeling.*

Alderskategori	Antall	Prosent
10-19 år	28	26 %
20-29 år	6	6 %
30-44 år	23	22 %
45-59 år	11	10 %
60 + år	28	26 %
Ukjent alder	10	9 %
Totalt antall respondenter	106	100 %

Informantene fordeler seg på 67 kvinner og 34 menn (5 har ikke oppgitt kjønn).

Basert på informasjon vi har om oppgitt morsmål, har vi delt respondentene i to grupper: 1) De som har oppgitt at de har norsk som (ett av flere) morsmål, 2) De som har oppgitt at de har et annet språk enn norsk som morsmål. 50 respondenter har norsk morsmål, 49 har et annet morsmål, 7 personer har vi ikke opplysninger om. I analysene der morsmål er med som variabel, er de 7 personene utelatt. Vi regner derfor for å ha en fifty-fifty-fordeling av de med og uten norsk som morsmål. De største gruppene med annet morsmål oppgir urdu (18 prosent) og somali (9 prosent).

Tabell 1.2: *Oversikt over norsk eller annet morsmål fordelt på aldersgrupper.*

Alderskategori	Norsk morsmål	Annet morsmål	Andel i aldersgruppe med norsk morsmål	Andel i aldersgruppe med annet morsmål
10-19 år	10	18	36 %	64 %
20-29 år	1	5	17 %	83 %
30-44 år	12	9	57 %	43 %
45-59 år	4	7	36 %	64 %
60 + år	22	6	79 %	21 %
Sum	49	45	52 %	48 %

Tabellen nedenfor viser at et stort flertall av de som har vært med i undersøkelsen har bodd på Lindeberg i mange år, 16 har bodd i området i 40 år eller mer. I kolonnen som viser «ikke oppgitt» skjuler det seg 9 informanter som oppgir at de har bodd på Lindeberg hele livet, og som antakelig dreier seg om de yngste.

Tabell 1.3: *Oversikt over informantenes botid på Lindberg. Antall =N*

Botid	>5 år	6-10	11-15	16-20	<20 år	Ikke oppgitt
Antall	20	19	11	6	27	23

87 prosent eier sin egen bolig. 13 prosent leier. (Dette gjelder dem vi har opplysninger om. For 15 respondenter mangler vi opplysninger.) 72 prosent av respondentene har ikke barn.

1.4.4 Fokusgruppeintervju

I tillegg til dataene fra spørreundersøkelsen har vi i denne undersøkelsen informanter fra et fokusgruppeintervju med representanter fra forskjellige aktørkategorier på Lindeberg, og som gir utdypende kunnskap om kvaliteter og utfordringer i området.

I intervjuet tok vi opp følgende spørsmål:

- Har Lindeberg blitt et godt og trygt sted å vokse opp?
- Har området fått attraktive og inkluderende møteplasser?
- Har Lindeberg en aktiv og engasjert befolkning?
- Hva har blitt bedre og hva er fremdeles utfordringer i området?

Som utgangspunkt var vi interessert i å identifisere situasjonen i dag, og så få frem om noe var endret de senere årene, eventuelt hva. Vi var også ute etter å få forklaring på årsaken til endringene. I tillegg snakket vi om det har oppstått nye samarbeidsformer og om det er det mulig å se samspillseffekter av tiltakene.

1.4.5 Kildekritiske bemerkninger

Det er flere kritiske refleksjoner til datamaterialet og til metoden som det er viktig å løfte fram. For det første er det viktig å være klar over at det ikke er de samme beboerne som har svart på denne undersøkelsen som var med i 2014, og fordelingen på kjønn, alder og morsmål er også litt forskjellig. I denne undersøkelsen er det flere unge og flere eldre informanter enn i forrige undersøkelse. Dette kan ha noe å si for hvordan svarene fordeler seg og hva som svares. Mens 57 prosent av informantene har annet morsmål enn norsk i denne undersøkelsen, var tilsvarende tall 64 prosent i 2014. Det var også flere respondenter i 2014 (121) mot 104 i denne undersøkelsen.

For det andre er ikke spørreskjemaene fra de to årene helt identiske selv om de fleste spørsmålene er like. Enkelte av spørsmålene er stilt litt annerledes, og et par nye spørsmål har kommet til. For eksempel har vi med spørsmål om tiltak som har kommet til etter 2014. Disse forholdene kan ha noe å si for tolkning av materialet. Derfor er heller ikke funnene fra 2014 og 2017 hundre prosent sammenlignbare.

For det tredje har det vært litt ulik praksis i sammenheng med gjennomføring av intervjuene. Noen respondenter har fylt ut skjema selv, mens andre har blitt intervjuet og skjema er fylt ut av en i intervjukorpset. Der respondentene har fylt ut selv kan det forekomme spørsmål som ikke er besvart.

Imidlertid mener vi at svarene i denne undersøkelsen vil gi gode nok indikasjoner på det vi er ute etter, og at svarene vil kunne si noe om i hvilken grad områdeløftet på Lindeberg har gått i riktig retning sammenlignet med funnene fra 2014.

1.5 Rapportens innretning

I den forrige undersøkelsen fra 2014 sammenlignet vi funnene med den siste publikumsundersøkelsen som Oslo kommune publiserte samme år. I denne analysen sammenligner vi de nye funnene med den tilsvarende undersøkelsen fra 2014.

I tillegg sammenligner vi funn med en tilsvarende undersøkelse som ble gjennomført i naboområder Trosterud og Haugerud omtrent samtidig. Noen av spørsmålene i de to undersøkelsene er like, og en sammenligning vil kunne både fortelle noe om validiteten i funnene – om svarene er mer allmenngyldige enn for de spesifikke boligområdene, og om det flerårige områdeløftet på Lindeberg har hatt noen effekt sammenlignet med naboområdet Trosterud og Haugerud som er i startfasen med områdeløft.

Videre i rapporten presenteres først noen analytiske perspektiver som er relevant for hvilke innredning områdeløftet har som en nærmiljøsatsing. I tillegg diskuteres områdeløft som metode. I kapittel 3 beskriver vi enkelte egenskaper ved befolkningen på Lindeberg basert på de nyeste tilgjengelige data, samt flyttebevegelser ut og inn av delbydelen.

Deretter følger analysekapitlene basert på dataene. Dataene omfatter først og fremst svar fra spørreundersøkelsen, men i tillegg har vi med funn fra fokusgruppeintervjuet. Vi følger her den sammen inndelingen som i rapporten fra 2014 for at funnene lettere kan sammenlignes.

Kapittel 4 tar opp forhold som dreier seg om beboernes oppfatning av Lindeberg som bosted med fokus på trivsel, naboskap og kvaliteter. Kapittel 5 ser nærmere på Lindeberg som oppvekststed med forhold knyttet til barn og unge. Kapittel 6 dreier seg om bruk av området; i hvilken grad beboerne bruker fritiden sin og er aktive i nærmiljøet.

I undersøkelsen er vi også ute etter å få vite noe om beboernes kjennskap til hva som skjer på Lindeberg, om de har sett endringer og om de kjenner til Områdeløft og Groruddalssatsingen. Disse spørsmålene gir en indikasjon på bydelens kommunikasjon om områdeløft til innbyggerne når fram. Svarene presenteres i kapittel 7.

Avslutningskapitlet drøfter funnene opp mot områdeløftets aktiviteter, strategier og mål de siste årene.

2 Analytiske perspektiver på områdeutvikling

Områdeutvikling dreier seg i stor grad om å tilrettelegge for gode bo- og oppvekstmiljøer. Det innebærer å kunne bo og leve sitt hverdagsliv i trygge omgivelser, og med mulighet til sosiale og fysiske aktiviteter i nærmiljøet. Funnene i analysen kan tolkes i lys av disse kvalitetene. I dette kapitlet kommer vi nærmere inn på trivsel og folkehelse, livskvalitet og stedstilknytning som relevante analytiske kategorier.

Først diskuterer vi imidlertid hva som kjennetegner områdeløft som metode og hva som skiller områdeløft fra annen områdeutvikling.

2.1 Områdeløft som metode i levekårsutsatte områder

Byer, bo- og nærmiljøer er i stadig forandring. Noen steder endres i positiv retning, andre steder i negativ. I utsatte byområder havner det positive ofte i skyggen av det negative. Synlige symptomer på en negativ utvikling kan være slitte fellesområder, tomme butikklokaler, forfall og tagging som ingen griper fatt i. Noen områder mangler gode lekeplasser eller fritidstilbud til ungdom. Lokalskolen har kanskje dårlig rykte. Det er tungt å drive lag og foreninger. Naboer vet lite om hverandre, mange føler seg utrygge – enten de har grunn til det eller ikke. De som har penger til å skaffe bolig andre steder, vurderer å flytte. Befolknings sammensetning og mange med dårlige levekår er som regel en del av utfordringsbildet.

2.2 Hva er områdeløft?

Kjært barn har mange navn. Områdeløft, områderettet arbeid, områdefornyelse eller forebyggende byutvikling er alle rettet mot arbeidet for å styrke ulike sider av et by- eller boligområde. Hva skiller områdeløft fra generell stedsutvikling?

Stedsutviklingsprosesser foregår kontinuerlig rundt om i kommuner og lokalsamfunn enten der er for å oppgradere fysiske omgivelser, skape mer liv i sentrumsområder eller tilrettelegge for sosiale møtesteder for ulike befolkningsgrupper. Metoder for å gjennomføre prosessene er også velkjente. Stedsanalyser, kartlegginger og lokale medvirkningsprosesser er felles i de fleste stedsutviklingsprosjektene.

Likevel skiller områdeløft seg fra generell stedsutvikling. I generell stedsutvikling er hensikten som oftest å gjøre stedet bedre å bo i for lokalbefolkningen, mer levedyktig for næringslivet og mer attraktivt for befolkningen for øvrig. I områdeløft legges det mer vekt på *velferdspolitiske mål* for innbyggerne fremfor å gjøre stedet attraktivt mer generelt for innbyggere, næringsdrivende og besøkende. Velferdspolitiske begrunnelser er først og fremst å utjevne levekår i et område eller en bydel der store deler av befolkningen scorer under gjennomsnittet på en rekke levekårsvariabler. Det kan handle om at lokalbefolkningen har lavere inntekt, lavere utdanning, flere skole dropouts og færre sysselsatte enn i andre områder, eller at færre barn går i barnehage. I områder der en stor andel av befolkningen har innvandrerbakgrunn er barnehagen er viktig integreringsarena.

Områdeløft kan tenkes som en prosess i flere trinn der en starter med det enkle. Områdeløftets fokus er raske og synlige resultater som folk ser, og som raskt bidrar til å gjøre områdene triveligere og med tiltak som kan tas i bruk. Eksempler på dette er nye lekeplasser, benker, bord og blomster i fellesområder og utenfor sentrene, eller utbedring av turstier og gangveier. Når beboerne ser at det skjer noe i nrområdet blir det lettere å mobilisere beboere, styret og foreningsliv til å engasjere seg og skape sosiale møteplasser og ta ansvar for eget lokalmiljø. De ser at det nytter (Christensen 2016).

Områdeløft ble anvendt første gang her i landet i 2007, i arbeidet med de såkalte områdeløftene i de fire bydelene som var omfattet

av Groruddalssatsingen. Områdeløftene ble støttet av Husbanken. De utvalgte områdene var blant de mest utsatte lokalområdene i Groruddalen. Bydelene fikk gjennom arbeidet med områdeløftene en viktig rolle som samfunnsutviklere og fungerte som navet i en innsats om både involverte lokalbefolkningen, organisasjoner, næringsliv og et bredt spekter av statlige og kommunale aktører.

2.2.1 Områdeløft som helhetlig program

Områdeløft er både en metode og et utviklingsprogram for å gjennomføre *helhetlige* innsatser i levekårsutsatte områder. I dette arbeidet er det særlig viktig med metodeutvikling og systematisk erfaringsdeling. For å ivareta en helhetlig tilnærming anvendes ulike metoder, tiltak og strategier, og som involverer ulike aktører. Disse kan være grupper fra lokalbefolkningen, organisasjonslivet, næringslivet og stat og kommune og det benyttes både sosiale, kulturelle og fysiske virkemidler.

Områderettet arbeid er med andre ord en arbeidsmetode som kommuner kan bruke i by- og nærmiljøer med sammensatte utfordringer og der sosiale og fysiske tiltak kombineres. Kunnskapen som inngår i områdeløftene kombinerer «harde fakta» om fysiske forhold og levekår i befolkningen, med kvalitativ kunnskap om lokalsamfunnets opplevelser, behov og ønsker. Med lokalsamfunn mener vi beboere i alle aldre, men også borettslag/sameier, frivilligheten, lokalt næringsliv, skoler og annen offentlig virksomhet og tjenester.

Betydningen av lokal medvirkning har fått mer og mer oppmerksomhet i løpet av årene med områderettet innsats, og erkjennelsen av at lokalmiljøene selv vet best hvor skoen trykker og hva det er behov for av tiltak har resultert i større engasjement og deltakelse i lokalmiljøene. Områdeløftene bygger på beboermedvirkning og lokalt engasjement blant innbyggere, borettslag, frivillige organisasjoner lokalt næringsliv, bydelens tjenester og skoler. Ulike samarbeidskonstellasjoner mellom disse og mellom disse og områdesatsingene og andre kommunale og statlige instanser har ført til et bredt spekter av erfaringer om hva som fungerer godt og mindre godt. Områdesatsingene kan ses som en type lokal samfunnsutvikling som finner sted innenfor et nettverk av parallelle prosesser med etablering og forvaltning av relasjoner. Dels foregår det ulike former for samhandling og

samarbeid mellom aktører i likeverdige posisjoner hva angår ansvar for framdrift og gjennomføring av tiltak og aktiviteter. Dels er det prosesser der aktører i områdesatsingene involverer andre, sørger for medvirkning eller tilrettelegger og støtter opp om engasjement hos noen andre. Områdesatsingens aktører vil ha erfaring med ulike rolleutøvelser i dette arbeidet. Samarbeidskonstellasjoner finnes både på tvers av offentlig-private skillelinjer og på tvers av ulike offentlige sektorer.

2.3 Folkehelse og trivsel

Målene i områdeløft dreier seg kort og godt om å legge til rette for trivsel, gode bomiljøer og gode oppvekstvilkår. Trivsel er ikke bare en ønsket tilstand – trivsel har også blitt et offentlig ansvar. I Folkehelseloven §4 står det blant annet at «kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosial og miljømessige forhold». Det er byplanlegging som er virkemiddelet. Planlegging dreier seg ikke bare om utformingen av nye områder, det gjelder også planlegging som berører dem som allerede bor og arbeider på stedet (Larsen m.fl. 2017). Områdeløft, som en offentlig satsing, kan sies å inngå i en slik planleggingsdiskurs. Trivsel er imidlertid ikke lett å definere. I et folkehelseperspektiv er trivsel noe helsebringende, og trivsel inngår som fravær av psykiske plager.

I psykologen Maslows kjente behovspyramide kommer behov for trygghet inn som et mer avansert behov når basale behov som mat, drikke og tak over hodet er dekket. I det moderne samfunnet er det ikke nok at for trivselen at man har en leilighet som har alle fasiliteter dersom man føler seg utrygg, er redd for naboskapet, føler seg fremmed eller er bekymret for økonomien.

2.4 Levekår versus opplevd livskvalitet

Levekårsstatistikker er det beste grunnlaget for å velge ut satsingsområder, og programmene tar i stor grad utgangspunkt i levekårsdata. Slike data fungerer følgelig som styringsredskap for tiltak som kan bidra til å bedre forholdene i de utvalgte byområdene. Områdeinnsatsen har derfor en overordnet, velferdspolitisk begrunnelse fordi den skal kompensere for ulikhet

i levekår og sosiale muligheter for innbyggere i ulike deler av byen eller kommunen, eller innad i de utvalgte bolig- og byområdene (Ruud 2012, Christensen 2016).

Levekår er en samlebetegnelse på objektive indikatorer på økonomiske og sosiale goder og byrder, primært peker de mot levestandard og materielle kår (Melberg 2004:132). Levekår er følgelig et normativt begrep, og de verdibaserte oppfatninger av hva det gode liv er vil være avgjørende for det levekårsbildet som presenteres. Det kan dreie seg for eksempel om indikatorer som boforhold, inntektsnivå, utdanning eller sysselsetting. Hva som vektlegges ved levekårene, og hva som oppfattes som gode og dårlige levekår, varierer imidlertid over tid og mellom ulike samfunnsgrupper og kulturer. Velferd og levekårsproblematikk anvendes dessuten ulikt avhengig av hvilken kontekst levekårsbegrepet skal benyttes i.

Det skilles også mellom strukturelt og individuelt nivå. For dem det gjelder gir ikke levekårsstatistikkene alltid kunnskap om hvordan befolkningen har det. Et område som karakteriseres av for eksempel lav sysselsetting blant beboerne eller dårlige boforhold kan score høyt på trivsel, lokalt nettverk og sosiale bånd (Søholt m.fl. 2012, Andersen 2012, 2014, Brattbakk m.fl. 2017). Derfor er det ofte behov for å supplere kunnskap fra statistikkene med annen type kunnskap som sier noe om befolkningens bruk av og erfaringer med området.

Når det gjelder livskvalitet skaper mange av tiltakene i områdeløft bedre nærmiljøer både fysisk og sosialt, noe som er viktig for å høyne nettopp beboernes livskvalitet. Slik kan en si at styrking i stedsbasert livskvalitet kan kompensere noe for svake individuelle eller familiemessige levekår.

2.5 Stedsidentitet og stedstilknytning

I hvilken grad beboerne engasjerer seg, deltar og bruker nærområdet kan si noe om naboskap, sosiale nettverk og trivsel. Disse faktorene dreier seg om stedsidentitet og stedstilknytning. Rommet tillegges mening gjennom verdier og symboler (Relph, 1985). Det handler om menneskers personlige erfaringer, opplevelser, minner og forventninger som knyttes til stedet, og

som relateres til individers betydningssystemer og forestillinger om rom (Ruud, 2015). De fysiske omgivelsene og de følelsesmessige båndene til stedet er følgelig nært knyttet til hverandre.

Samtidig er følelser og meningsinnhold formet av sosiale, kulturelle og økonomiske omstendigheter. Hvordan stedsfølelse konstrueres av den enkelte, er følgelig et produkt både av de subjektive dimensjonene og av ytre strukturelle påvirkninger (Carlsen, 2013). Steder kan således betraktes som sosiale settinger som preges av de aktiviteter som foregår, og som samtidig setter preg på disse aktivitetene. Stedsfølelser blir i overveiende grad forbundet med emosjonelle, og mest positive, dimensjoner (Vestby, 2015). Å føle seg hjemme et sted har gjerne sterke innslag av sosial tilhørighet, som bygger på en form for samhørighet og likhet fordi det der er mennesker som ligner en selv. Det kan dreie seg om å tilhøre samme sosioøkonomiske sjikt, eller man deler verdier og kulturelle preferanser (ibid.).

I hvilken grad individet har tilknytning til et sted, og ikke minst hva stedet betyr, har lenge vært gjenstand for diskusjon. Mobilitet og nye former for sosial interaksjon kan svekke betydningen av det lokale stedet. Imidlertid hevdes det at nettopp disse mekanismene revitaliserer betydningen av det lokale stedet. Forskning fra land verden over viser at majoriteten av befolkningen føler stedstilknytning til eget bosted, og at det er eget nabolag som prioriteres dersom folk fikk velge ved flytting (Lewicka, 2014). Selv i lys av det moderne samfunnets mobilitet og globalisering ser vi at folk er knyttet til fysiske steder. Mobilitet og tilknytning er ikke motsetningsfylte kategorier ettersom individers tilknytning til stedet varierer, både mellom ulike steder og med ulik grad av røtter og forflyttinger i hverdagen.

På samme måte som graden av stedstilknytning varierer, er stedet en dynamisk enhet som stadig er i endring, avhengig av folk som bor der, bruken av stedet og endringer i fysiske egenskaper. Det betyr også at nabolag eller boligområder ikke kan refereres til som statiske fysiske strukturer eller som en meningsstruktur. Å knytte seg til et sted er en kontinuerlig og kontekstuell prosess som utkrystalliserer seg mellom dimensjonene mennesker, sted og mobilitet, og som er betinget av tid, ressurser og meningsstrukturer (Fallov mfl. 2013). Dette betyr at stedstilknytning må betraktes

som en kontinuerlig prosess relatert både til konteksten i nabolaget og individets livsmønster og livsfaser.

3 Beskrivelse av Lindeberg

Delbydel Lindeberg ligger i Bydel Alna og omfatter grunnkretsene Lindeberglia, Søndre Lindeberg, Lindebergåsen, Kløfterhagen og Skjønnaug.

Delbydelen grenser til Østmarka i sørøst og mot E6 i nordvest. Sør for Lindeberg ligger delbydel Trosterud. Grensen går mot forsvarrets Lutvann leir og langs en kraftlinje. Mot Ellingsrud i øst er grensen mindre tydelig med småhusbebyggelse som glir over i naboområdet. Boligområdene har følgelig ulik beliggenhet der noen grenser opp mot marka (Kløfterhagen., Lindebergåsen og Skjønnaug) mens andre ligger nær trafikken og E6 (Lindeberglia).

3.1 Historikk

Lindeberg, sammen med Furuset, var en av de siste store sammenhengende boligområdet som ble bygget ut i Groruddalen. Som svar på kritikken av høyhusbebyggelsen fra 1960-tallet ønsket man lavere bygninger organisert i tun og grupper istedenfor geometriske mønstre. På 1970-tallet kom derfor en motreaksjon og ønske om oppmykning av boligområdene. Det gjaldt områdenes utforming, men også innhold. «Nå ble det lagt vekt på å etablere levende og gode bomiljøer.»⁶

Mens OBOS sto for de meste av utbyggingen på Furuset, var det USBL som i stor grad bygget ut på Lindeberg. Det skjedde mellom 1972 og 1977. Både OBOS og Selvaag deltok imidlertid også i utbyggingen av disse områdene. En del av Lindeberglia ble bygget allerede på 1950-tallet. Senere kom Furuset og Lindeberglia sameie.

⁶ Oppdag Groruddalen – en kulturhistorisk guide. www.oppdaggroruddalen.no. Lest 21.11. 2017.

Lindeberg har både blokkbebyggelse, rekkehus og småhusbebyggelse. Småhus utgjør i underkant av 20 prosent av boligene. Lindeberglia og Lindebergåsen har den største andelen blokkleiligheter med 92 og 90 prosent, mens Kløfterhagen og Søndre Lindeberg har minst med henholdsvis 50 og 76 prosent blokkbebyggelse.⁷

Nesten halvparten av boligene på Lindeberg har fire rom eller mer, og ett-roms leiligheter utgjør bare 6 prosent av boligmassen. To-roms leiligheter utgjør 26 prosent. Størrelsen på leilighetene er ujevnt fordelt i delbydelen. Mens Skjønhaug har 39 prosent små boliger, har Kløfterhagen bare 17 prosent av disse men 70 prosent boliger med fire rom eller mer.⁸

3.2 Befolkning, flyttinger og boligtyper

I dette avsnittet presenteres oppdaterte statistikker og nøkkeltall som omhandler befolkningen, flyttebevegelser og boligtyper i delbydel Lindeberg. Dataene er hentet fra statistikkbanken fra Oslo kommune. Enkelte tall er brutt ned på grunnkrets, og som først og fremst gjelder befolkningens alderssammensetning og landbakgrunn. Andre tall omfatter delbydelen som helhet.

I fremstillingen sammenligner vi de nyeste dataene med data både fra 2011 og fra 2014 for å kunne se eventuelle endringer. Bakgrunnen for å velge nettopp disse årene er at områdeløft startet opp på Lindeberg i 2011, og i 2014 ble det gjennomført kartlegginger i området for å få mer kunnskap om bomiljø og folks opplevelse av området.⁹

I tillegg sammenligner vi tallene med de andre delbydelene i Bydel Alna som har eller har hatt områdeløft med begrunnelse i lave score på levekårsindikatorer; Furuset og Trosterud

Pr. 01.01.2017 bodde det til sammen 8109 personer i delbydel Lindeberg, en liten økning i antallet sammenlignet med 2014.

⁷ Guttu m.fl. 2010

⁸ Guttu m.fl. 2010

⁹ Intern kartlegging av Lindeberglia foretatt av bydelen i 2014 og undersøkelsen «Å bo på Lindeberg – beboeres erfaringer med området» gjennomført av NIBR 2014.

Disse fordeler seg etter aldersgrupper og grunnkretser som vist i tabellen nedenfor:

Tabell 3.1: *Antall personer etter alder og grunnkrets i delbydel Lindeberg pr. 1.1.2017*

	0-5	6-12	13-15	16-18	19-49	50-66	67-79	80+	I alt
Lindeberglia	114	139	42	46	453	106	22	3	925
Søndre Lindeberg	115	145	60	61	656	294	165	149	1645
Lindebergåsen	203	215	108	107	1135	455	227	25	2475
Kløftehagen	88	105	39	35	432	273	148	42	1162
Skjønnhaug	188	176	72	53	852	381	156	24	1902
Lindeberg	708	780	321	302	3528	1509	718	243	8109
Delbydel									

Tallene viser at Lindeberg har en befolkning jevnt fordelt i alle aldersgrupper. Barn under 19 år utgjør 26 prosent av befolkningen, og er litt høyere på Lindeberg enn på Trosterud (23,4 prosent). I Alna bydel utgjør barn under 19 år 23,7 prosent. I Oslo som helhet utgjør andelen barn under 19 år 20,7 prosent.

Lindeberglia utmerker seg med flest barn. 36,9 prosent av befolkningen i Lindeberglia er under 19 år, mens de andre delbydelene har mellom 23 og 26 prosent. 27,4 prosent av barna i Lindeberglia er under 13 år. Lindeberglia blir også trukket fram i Programplanen for områdeløft som et område som utmerker seg med en høy andel barn.

På andre siden av skalaen finner vi at 12 prosent av beboerne på Lindeberg er over 67 år, noe som er omtrent det samme som vi finner på Trosterud og i bydelen forøvrig. I området Søndre Lindeberg gjelder dette nesten 20 prosent av beboerne, mens i Lindeberglia er kun 2,7 prosent av beboerne over 67 år.

Den største aldersgruppen er de vi kan kategorisere som unge voksne og som har barn boende hjemme, de mellom 19 og 49 år, og som utgjør 43,5 prosent. Den siste kategorien er eldre voksne mellom 50 og 66 år med 18,6 prosent.

Både i Bydel Alna og i delbydel Lindeberg bor det en relativt stor andel med innvandrerbakgrunn.

Tabell 3.2: *Andel personer fordelt på landbakgrunn og grunnkrets i delbydel Lindeberg pr 1.1.2017. Prosent. Kilde: Statistikkbanken Oslo kommune*

	Norge	1 Vest-Europa	2 Øst-Europa ¹⁰	3 Asia og Afrika ¹¹	N =
Lindeberglia	11,1	1,8	9,1	78,0	925
Søndre Lindeberg	47,9	1,9	2,6	47,6	1645
Lindebergåsen	40,4	3,2	2,6	53,8	2475
Kløftehagen	65,5	2,7	3,3	28,6	1162
Skjønnehaug	44,7	3,0	3,2	49,0	1902
Lindeberg	43,2	0,2	3,6	50,6	8101
Delbydel					

Vi ser at Lindeberglia utmerker seg med en lav andel beboere med landbakgrunn fra Norge og med en høy andel med innvandrerbakgrunn. På Kløftehagen, boligområdene som ligger lengst nordøst på Lindeberg, har majoritet av beboere norsk landbakgrunn. Delbydelen har rundt 50 prosent beboere med landbakgrunn fra Asia, Afrika og Latin-Amerika, heretter kalt kategori 3.

¹⁰ Øst-europeiske EU-land

¹¹ Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa utenfor EU

Sammenlignet med årene 2011 og 2014 har det skjedd en liten økning av innbyggere med landbakgrunn i kategori 3 på Lindeberg. I 2011 utgjorde denne gruppen 42,8 prosent, i 2014 45, 2 prosent og i 2017 50, 6 prosent.

Tilsvarende tall i naboområdet Trosterud er 53, 6 prosent mens Furuset har 61, 4 prosent beboere i denne gruppen.

I aldersgruppen barn under 16 år i delbydel Lindeberg har 60,8 prosent landbakgrunn fra kategori 3.

3.2.1 Utdannelse og arbeidsliv

Tall fra 2016 viser at av de som har oppgitt utdanningsnivå i delbydel Lindeberg har 36,0 prosent kun grunnskole. Her utgjør de med landbakgrunn fra Norge 34,2 prosent mens den største gruppen er de med innvandrerbakgrunn fra asiatiske og afrikanske med 61,6 prosent. Sammenlignet med naboområdet Trosterud finner vi omtrent samme fordeling.

På andre siden av skalaen har 7,8 prosent universitets eller høyskoleutdanning på høyere nivå. Dette er det samme som vi finner på Trosterud. I den siste kategorien er det interessant å merke seg at dette omfatter omtrent like mange i antall med landbakgrunn fra land som Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa utenfor EU (40 prosent) som de med bakgrunn fra Norge (46,3 prosent). Tilsvarende tall fant vi på Trosterud.

Når det gjelder sysselsatte hadde delbydel Lindeberg en andel på 43, 2 prosent pr. 1.1.2015. Dette ligger litt under andelen for hele bydelen som var 45,7 prosent, og omtrent det samme som for delbydel Trosterud og Furuset (sistnevnte lå litt lavere med 42,7 prosent).

Arbeidsledige og personer på tiltak

De siste oversiktene over arbeidsledige og personer på tiltak er fra 2014. Dataene viser at andelen arbeidsledige og personer på tiltak utgjorde 5,8 prosent av befolkningen mellom 16 og 67 år i delbydel Lindeberg. I 2011 var andelen 5,4 prosent. På Trosterud viser tilsvarende tall 6 prosent i 2014 og 5,7 prosent i 2011. Andelen personer som er helt arbeidsledige eller på tiltak er følgelig litt lavere i delbydel Lindeberg.

Statistikken viser imidlertid at unge uten arbeid har gått noe ned (25-39 år) fra 2010 til 2014.

3.2.2 Bomiljø og flytting

Her vil vi se nærmere på flytteaktivitet til og fra Lindeberg, og på landbakgrunn blant de som flytter. I delbydel Trosterud viste dataene en tendens til at flere beboere uten innvandrerbakgrunn flyttet ut enn inn i området, en tendens som har gått over flere år. I hvilken grad finner vi det samme på Lindeberg?

Vi skal se nærmere på flytternes landbakgrunn for å se om det kan avdekkes forskjeller på landbakgrunn eller endringer de senere årene også på Lindeberg. Tallene kan til en viss grad gi indikasjoner på bostedspreferanser, selv om disse dataene ikke sier noe om begrunnelsen for preferansene (som for eksempel økonomi eller familietilknytning).

Tabell 3.3: *Flytting etter landbakgrunn, delbydel Lindeberg*

Landbakgrunn	Norsk	1 ¹²	2 ¹³	3 ¹⁴	I alt
2011	- 74	7	8	48	- 11
2014	- 34	7	26	- 87	- 88
2016	- 7	- 13	- 19	46	7

Vi ser av tabellen at det var et lite overskudd av personer som flyttet inn til Lindeberg i 2016, mens de to andre årene viser relativt stor netto utflytting. Det var personer med bakgrunn fra asiatiske og afrikanske land som sto for den største andelen som flyttet ut i 2014, mens det i 2011 var etnisk norske som var den største gruppen som flyttet ut av området. I 2016 ser vi altså en annen tendens: det er kun 7 flere med etnisk norsk bakgrunn som

¹² EU /EØS – vesteuropeiske land, USA, Canada, USA, Australia og New Zealand

¹³ EU-øst

¹⁴ Afrika, Asia (inkl Tyrkia), Øst-Europa utenfor EU, Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

flytter ut enn inn, mens det er 46 flere med bakgrunn med landbakgrunn kategori 3 som flytter inn i området.

Tabell 3.4: *Flytting etter landbakgrunn, delbydel Trosterud*

Landbakgrunn	Norsk	1 ¹⁵	2 ¹⁶	3 ¹⁷	I alt
2011	- 87	12	2	157	84
2014	- 129	- 11	- 26	65	-49
2016	- 68	4	1	- 33	-96

Sammenligner vi dataene fra Lindeberg med tilsvarende tall fra Trosterud ser vi en annen tendens (tabell 4). I 2016 var det stor en netto utflytting, altså det motsatte av Lindeberg. Det var særlig etnisk norske beboere som flyttet ut det siste året. Årsaken til disse variasjonene mellom to nabobydeler er vanskelig å forklare. Men vi finner den samme utviklingen både i de andre delbydelene og for Bydel Alna som helhet. Det er dermed Lindeberg som skiller seg ut.

Det er også av interesse å se hvor folk flytter til og fra. I tabellen nedenfor vises netto innflytting for begge bydelene.

¹⁵ EU /EØS – vesteuropeiske land, USA, Canada, USA, Australia og New Zealand

¹⁶ EU-øst

¹⁷ Afrika, Asia (inkl Tyrkia), Øst-Europa utenfor EU, Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Tabell 3.5: *Netto innflytting til Alna, Trosterud og Lindeberg, 2014 og 2016. Kilde Statistikkbanken Oslo kommune*

	Alna		Trosterud		Lindeberg	
	2014	2016	2014	2016	2014	2016
Fra samme bydel			- 2	- 55	- 48	47
Fra andre bydeler i Oslo	180	344	- 52	87	27	110
Fra Akershus	-483	- 924	- 80	- 178	- 117	- 182
Fra resten av Norge	6	- 36	- 5	7	17	13
Fra utlandet	370	293	88	43	33	19
Netto-innflytting alt	73	- 323	- 51	- 96	- 88	7

En viktig observasjon er at utflyttingen i stor grad skjedde over kommunegrensen, til kommuner i Akershus, i 2016. Dette vises både for bydelen samlet og for de to delbydelene. I begge delbydelene har tallet på nettoflytting til Akershus også gått betydelig opp på to år. Det viser seg også at det er flere fra Lindeberg og Trosterud som flytter til nabokommunene i 2016 både sammenlignet med resten av bydelen og Oslo.

De som flyttet inn til bydelen i 2016 kom først og fremst fra andre bydeler i Oslo. Netto innflytting fra utlandet utgjør den største gruppen men har gått ned fra 2014 til 2016 både på Lindeberg, Trosterud og bydelen som helhet.

Tallene sier ikke noe om internflyttinger innen samme delområde, men vi kan anta at bak tallene skjuler det seg også en viss andel internflytting.

3.3 Oppsummering

De viktigste funnene i dette kapitlet viser at

- Lindeberg fremdeles utmerker seg som den delbydelen med størst andel barn sammenlignet med de andre delbydelene i Alna, med 26 prosent under 19 år. Kun 12 prosent av beboerne er over 67 år.
- Det har vært en jevn økning av innvandrere fra asiatiske og afrikanske land de siste seks årene, fra rundt 43 til 51 prosent i 2017.
- Flytteoversiktene viser at det var litt flere personer som flyttet *inn* til Lindeberg enn ut av området i 2016, noe som avviker både fra Bydel Alna som helhet og naboområdet Trosterud. To år tidligere var det en stor netto utflytting fra Lindeberg.
- Flytteoversiktene viser også at det var svært få beboere med norsk bakgrunn som flyttet ut av område i 2016, mens tallene fra Trosterud viser at langt de fleste som flyttet ut hadde norsk bakgrunn.
- Utflyttingen fra Lindeberg skjer i stor grad over kommunegrensen til nabokommunene i Akershus.
- Vi ser også et stort overskudd av beboere som flytter internt i bydelen til Lindeberg i 2016. På Trosterud er dette tallet motsatt. Flyttemønsteret har endret seg på Lindeberg fra 2014 til 2016.

4 Lindeberg som bosted og nabolag

Dette kapitlet tar for seg hvordan beboerne erfarer Lindeberg som bosted. Det dreier seg om trivsel og trygghet, om naboskap og erfaringer med møtesteder, og i hvilken grad beboerne har flytteplaner. Et sentralt spørsmål er i hvilken grad vi finner forskjeller i svarene fra forrige undersøkelse. Som vist i innledningen fant vi stor grad av trivsel blant beboerne i forrige undersøkelse.

4.1 Trivsel og trygghet

Det er liten tvil om at beboerne som har vært med i denne undersøkelsen trives på Lindeberg. Nesten 60 prosent trives svært godt og 40 prosent har svart ja på at de trives. Kun to av 106 respondenter oppgir at de ikke trives. Høy grad av trivsel bekreftes også av svarene som viser at beboerne føler seg hjemme på Lindeberg. Sammenlignet med undersøkelsen fra 2014 finner vi omtrent de samme svarene; det vil si at vi får bekreftet at Lindeberg i stor grad er et sted der beboerne trives. I publikumsundersøkelsen fra 2014 ble det spurt om «trivsel i området der du bor». Bydel Alna hadde laveste score av samtlige bydeler med 66 prosent. Gjennomsnitt for Oslo var 79 prosent. Selv om tallene ikke er helt sammenlignbare fordi publikumsundersøkelsen ble foretatt for tre-fire år siden, er det interessant å se disse svarene opp mot svarene fra respondentene i vår undersøkelse.

Lindeberg oppleves også som et trygt sted, men med litt forbehold når de gjelder opplevelse av trygghet på kveldstid. Selv om 78 prosent ikke eller i liten grad føler seg utrygge på kveldstid, er det

en liten andel som føler seg utrygge. Andelen som føler utrygghet på kveldstid har imidlertid gått litt ned fra 2014 til 2017.

Begrunnelsen for utrygghet kan ligge i svarene som forteller om ungdom som selger hasj i området: «Det er utrygt i med hasjslag i nærområdet; skummelt på vei hjem fra Trosterud på kveldstid.» En annen skriver: «Ungdommer i Lindeberglia som ikke hører til der røyker hasj tidlig på dagen og seint på kvelden». Synlig rusmiljø som skapte utrygghet ble også trukket frem i undersøkelsen fra 2014. Disse funnene er ikke unike. Fra andre tilsvarende undersøkelser finner vi de samme reaksjonene (se for eksempel Ruud m.fl. 2016).

I den forrige rapporten ble mangel på lys på gangveiene oppgitt som begrunnelse for utrygghet. Fremdeles er det enkelte som svarer at de ønsker med lys, men funnene kan tyde på at tiltak om bedre belysning har hatt en effekt på beboernes opplevelse av å kunne ferdes trygt på gangveiene nærmiljøet.

4.2 Om nabolaget

Høy grad av trivsel finner vi også igjen i svarene som dreier seg spesifikt om trivsel i nabolaget; ikke bare generelt om stedet Lindeberg. Her svarer alle respondentene, med unntak av en, at de trives der de bor. De samme svarene kommer også fram i studien fra Trosterud og Haugerud.

4.2.1 Nabokontakt og bomiljø

Graden av nabokontakt er en annen indikator på om man trives der man bor. Her viser svarene at langt de fleste på Lindeberg har kontakt med naboene, 80 prosent, og mange svarer i stor grad. 20 prosent svarer at de har liten eller ingen kontakt med naboene. Tilsvarende tall fra delbydel Trosterud er 64 prosent, mens resten svarer at de i liten grad har kontakt med naboene.

Sammenlignet med tilsvarende undersøkelser om nabokontakt, blant annet på Trosterud, kan det synes som om det er relativt høy andel nabokontakt i bomiljøene på Lindeberg i denne siste undersøkelsen (f.eks. Ruud 2001, 2003, Ruud m.fl 2016). Fra studien av Lindeberg fra 2014 svarte 1 av 3 at beboerne i stor grad

hadde kontakt med naboene, mens halvparten til en viss grad hadde nabokontakt. 1 av 5 hadde liten eller ingen kontakt med naboene (Ruud og Johannessen 2014). Imidlertid er det viktig å påpeke at vi ikke har kunnskap om hvilken type nabokontakt det er snakk om; om man er på hils med naboen og slå av en tilfeldig prat i trappoppgangen eller ved postkassa, eller man kan ha tette sosiale bånd som handler om mer enn å være på hils. Det er også viktig å påpeke at beboerne kan trives selv om en ikke har nær kontakt med naboene.

Et annet spørsmål som ble stilt i undersøkelsene både fra 2014 og denne var om *beboerne kjente andre i nabolaget med annen bakgrunn enn dem selv*. Bomiljøene på Lindeberg er i høy grad flerkulturelle og beboere lever side om side med naboer med opprinnelse fra ulike land og med ulike morsmål. Er det slik at beboerne også kjenner eller har kontakt med naboer som har annen bakgrunn enn dem selv? I forrige undersøkelse fra 2014 var det 92 prosent av respondentene som svarte at de kjenner noen med annen bakgrunn. Vi hadde kanskje forventet at svarene skulle ligge på omtrent samme nivå i denne undersøkelsen, men funnene fra 2017 viser andelen har gått ned til 83 prosent. I kapittel 3 så vi at andelen beboere med landbakgrunn fra asiatiske og afrikanske land har økt fra 45 prosent i 2014 til 50 prosent i 2017.

Hvordan kan denne forskjellen tolkes? Lever vi mer side om side? Om dette er utslag av en tilfeldig variasjon i datamaterialet eller utslag av en tendens er ikke mulig å si noe om her. En forklaring kan imidlertid være at det er flere eldre beboere som har svart på denne undersøkelsen og med lang botid i områder, og som kanskje holder seg mer til det «kjente».

Det å «være nabo» har endret seg de senere årene. Rollen som nabo tillegges begrenset betydning i nye urbane nærmiljøer (Ruud 2003). I den grad naborollen er definert gjennom allmenne og kulturelt bestemte forventninger så har disse mer preg av negativt enn positivt innhold når det gjelder sosial involvering. For eksempel kan naboers manglende orden i oppgangen eller nabostøy utover natten skape negative naboforhold. Hensynet til privatlivets fred og respekten for hjemmesfæren står sterkere enn forventninger om å bli venner med naboene. Samtidig som ikke alle beboere har behov for tett kontakt med naboer, er det enkelte grupper av beboere som har større behov for dette som for

eksempel enslige, eldre og de som står utenfor arbeidslivet og om tilbringer mye tid hjemme. Å vedlikeholde relasjoner til naboer er sentralt for å føle det Giddens kaller ontologisk sikkerhet. Å hilse på naboer bidrar til å bygge opp et forutsigbart, rutinemessig mønster i hverdagen. Ontologisk sikkerhet er forankret i det ubevisste, det følelsesmessige og refererer til den tillit som de fleste mennesker har til omgivelsenes stabilitet. Bomiljøet kan således være en arena for å danne stabilitet, for å føle ontologisk sikkerhet (hentet fra Ruud 2003).

En informant beskriver på mange måter hvordan flerkulturelle bomiljøer fungerer – det er alltid noe å irritere seg over men ellers fungerer det bra: *«Det er flerkulturelt men alle er hyggelige. Dessverre; noen klikker av noen folkeslag – skulle ønske de ikke isolerte seg men ble med når borettslaget har sommerfest. Eller slutte å okkupere vaskeriet. Ellers alt vel i mitt borettslag. Et flott sted å bo! Trygt og godt!!»*

Savnet etter felles oppslutning når noe arrangeres i bomiljøet går igjen i mange nabolagsundersøkelser. Erfaringene viser at det å ha noe å samles om bidrar til fellesskapsfølelse. Det er imidlertid grunn til å nyansere innholdet av begrepet fellesskap sammenlignet med tidligere. Det kan se ut til at bomiljø og fellesskap har en annen betydning nå enn før. Funn viser at det fortsatt er ønsket om fellesskap, men som er basert på andre verdier enn tidligere. Før var plikt og solidaritet mer tydelig som beveggrunn for deltakelse og fellesskap. I dag står individet mer i fokus og bomiljøene bærer preg av å være heterogene. Å føle seg inkludert blir ofte en forutsetning for å være aktiv, bruke uterom eller bli kjent med naboene, noe som innebærer å bli verdsatt som den man er i et miljø der ulike livsstiler er fremtredende. Individets behov står foran fellesskapets behov, og det handler ikke lenger om å ha en selvoppofrende holdning. Å delta i dugnader er for eksempel i mindre grad av betydning for å bidra til fellesskapet slik det var tidligere, men beboerne blir med for å bli kjent med andre, for egen skyld. Tradisjonsbegrunnelsene for deltakelse svekkes. Det går også an å kjøpe seg ut av kollektive forpliktelser, der penger erstatter personlig deltakelse gjennom for eksempel å leie inn hjelp til vask av fellesrom (hentet fra Ruud 2003).

I *fokusgruppeintervjuet* kom det fram at det også kan være negativ nabokontakt. En samvirkende årsak kan være negative naboskap som følge av beboere som forårsaker uro eller forsøpling: *«Det er*

vanskelig å bo sammen med fremmede som ikke vet hvordan man bor», sier en av Bydelsmødrene. Det fremheves også at når de som bor der ikke har planer om å bo der lenge så påvirker det (negativt) holdningen deres til bomiljøet; det dreier seg om «å kaste søppel, ta vare på det fysiske i oppgangen og utenfor, ta hensyn til naboene». Dette igjen kan virke avskrekkende på andre. «Vi begynner å få noen utfordringer på Jeriko nå», sier det fra en i styret, som forteller om at det er fraflytting og flere leiligheter til salgs. Slik var det ikke før: «Før bodde man der i generasjoner. Nå er det noen rare mennesker (?) som flytter inn og ut... Vi i styret har tenkt å gå fra dør til dør». De forteller at de har mistet vektorordningen. Det er et lite område og man får veldig fort med seg det som skjer der, sier det. «Det er begynt å bli forsøpling mellom blokkene. Blitt verre, nå skjer det noe (negativt) daglig, før var det en gang i året kanskje...».

En av beboerne derfra som sier dette fremhever samtidig at han selv synes det er et fantastisk område, men registrerer at noen negative ting har begynt å skje og synes det er viktig at dette tas tak i før det har fått utvikle seg for mye. Det understrekes at det er viktig at «det settes ned som en utfordring», det vil si at det med det boligsosiale skrives og formidles og synliggjøres i rapport, «uten at det skal ta ned det som er bra». Akkurat denne avveiningen er mange opptatt av, kanskje spesielt fordi de har fått erfare at synliggjøringen av problemer lett kan føre til stigma og stempling av et område, noe som de mener klart får innvirkning på hvordan også beboere opplever bostedet sitt. De uttrykker at de er redde for negative smitteeffekter på bostedsstolthet, flytteønsker eller lokalt engasjement.

4.2.2 Flytteaktivitet i nabolaget

For å kunne si noe mer om nabolag og trivsel kan kunnskap om i hvilken grad nabolaget preges av mye inn- og utflytting være en viktig indikator på om et nabolag oppleves som trivelig. Flere av nabolagene på Lindeberg vet vi at har stor turnover av beboere, noe som særlig gjelder Lindeberglia. Men i spørreundersøkelsen viser svarene at bomiljøene på Lindeberg sett under ett ikke oppleves om ustabile. Her viser funnene nemlig at 2 av 3 respondenter *ikke* opplever at det er mye ut og innflytting i nabolaget, og som følgelig ikke preger bomiljøet i negativ retning. Blant de som opplever at det er mye flytting, oppgis blant annet at

det særlig gjelder to-roms leilighetene, og enkelte nevner Lindeberglia som oppleves som et sted med mye flytteaktivitet.

I undersøkelsen fra 2014 var det flere som opplevde ustabile bomiljøer. Om svarene gir et «riktig» bilde av bomiljøene på Lindeberg slik de er i dag er det ikke mulig å si noe om ut fra svarene her. Det kan dreie seg om at respondentene bor i andre borettslag eller andre deler av Lindeberg enn beboerne i forrige undersøkelse, og det kan være at beboerne ikke opplever flytting som noe problem som går ut over naboskapet og bomiljøet.

Bosetting, stabilitet og gjennomtrekk var også et tema som raskt ble brakt på banen i *fokusgruppeintervju* med beboere og ansatte i bydelen. Tendenser til gjennomtrekk synes særlig å gjelde Lindeberglia. Det får implikasjoner for arbeidet som gjøres for området, enten det er som fagfolk eller som engasjerte i sivilsamfunnets grupper, lag og foreninger som er involvert.

Årsakene til gjennomtrekken vil være sammensatte, men en viktig ting er at det ifølge våre informanter er private utleiere og deres praksis, og at det er altfor mange av dem. En forteller at de private utleierne som skruer opp leiepriser og at dette støter familier ut. *«Det psykososiale i forbindelse med Lindeberglia henger ikke sammen»*, sier det. *«Det er altfor mye gjennomtrekk. 50 prosent gjennomtrekk. Altfor mange private utleiere. De setter opp prisen hele tiden»*. Mange familier rår ikke med det nye husleieprisnivået og det skal etter sigende være vanskelig å få det dekket av det offentlige. *«NAV er blitt strengere på hvor stor andel av boligkostene de dekker. Beboere flytter ut av byen»*, sier en annen. Denne flytteårsaken synes å øke i styrke: *«Tidligere flyttet folk ut pga. dårlig bomiljø, nå flytter de ut pga. økte leiepriser»*.

Det kan bli en ond sirkel ettersom flyttinger gir ustabilitet i blokka som igjen kan virke som en push-faktor som forårsaker at ytterligere andre velger å flytte. Flere er også opptatt av at gjennomtrekk og hyppige endringer i befolkningssammensetningen i blokka eller nærmiljøet er negativt for barna, både individuelt og for oppvekstmiljøet. De forteller om vennsapsrelasjoner som brytes, både for de som flytter og for de som blir boende. Etablering og forvaltning av sosiale relasjoner er generelt en investering som tar tid og som må ha en utsikt til gevinst; også voksne unnlater å bruke tid og ressurser på sosiale kontakter dersom de vet at personene antakelig snart skal flytte og forsvinne ut av den stedsbaserte sosiale kretsen. For barna vil det

være ekstra uheldig, både fordi de trenger stabilitet og fordi de er i en livsfase der sosialisering også rommer det å knytte bånd til andre mennesker. Selv om barn også raskt kan knytte nye vennskapsbånd er det uheldig for oppvekstmiljøet når for mange bånd brytes eller blir skjøre. Dette er noe som også berører de som jobber med oppvekstmiljøet i barnehager, skoler og fritidsmiljøer.

I spørreundersøkelsen spør vi også om egne flytteplaner. Planer om flytting *kan* være en indikasjon på i hvilken grad beboerne trives i bomiljøet, selv om slike planer også er påvirket av andre faktorer som økonomi, boligstørrelse, familiesituasjon eller jobbsituasjon. Vi fant imidlertid at 78 prosent av de spurte ikke hadde flytteplaner. Dette tilsvarer prosentandelen i svarene fra 2014. Blant de som har planer om å flytte er det få som begrunner hvorfor. Kun en oppgir bomiljøet som begrunnelse. De andre oppgir enten ønske om enebolig eller at de leier boligen og ønsker å kjøpe sin egen. En av respondentene oppgir at *kvaliteten på skolegang* er viktig. I forrige undersøkelse var det flere som svarte at det ikke var trygt for barn å vokse opp på Lindeberg. Ingen slike svar kom frem i denne undersøkelsen.

Når en skal undersøke flytting er det viktig ikke bare å se på flyttetall og frekvens men prøve å få tak i hva som ligger til grunn for flyttinger. I flyttemotivundersøkelser spør man etter om det er *push- eller pullfaktorer* som er mest utslagsgivende for valget om å flytte, eller bli boende (Sørli m.fl. 2012). Det vil si: er det forhold ved nåværende bosted som er eller oppleves som negative og som «skyver» en ut (push) eller er det i hovedsak noe attraktivt ved et annet og nytt boområde som trekker (pull). Vi har imidlertid ikke hatt mulighet innen rammen av dette prosjektet til å gjennomføre en slik bo- og flyttemotivundersøkelse.

4.3 Hvilke kvaliteter på Lindeberg er det beboerne setter pris på?

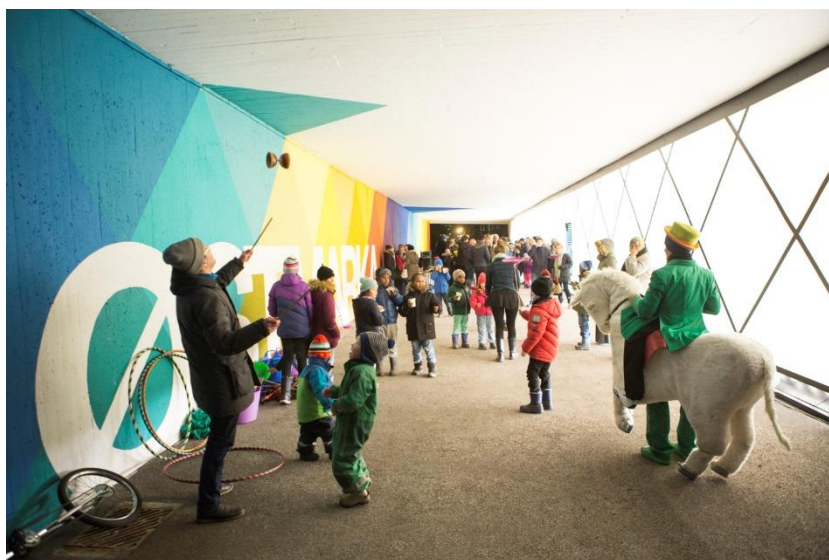
I områdeløftet på Lindeberg har det i de siste årene vært satset på å heve kvaliteten på flere områder som blant annet ble etterspurt i forrige undersøkelse. Det dreier seg om alt fra lys på gangveier og flere benker, til lokale møtesteder. I spørreskjema har vi fulgt de samme spørsmålene som i undersøkelsen fra 2014. Et sentralt spørsmål er i hvilken grad svarene fra denne undersøkelsen viser

forskjeller fra den forrige i positiv retning, og eventuelt i hvilken grad funnene kan skyldes tiltakene i områdeløftet.

Gangveier og turområder

Belysning er noe beboerne er svært opptatt av, det betyr mye for at det skal være trygt å ferdes ute når det er mørkt. Med god belysning blir det flere mennesker utendørs, noe som igjen bidrar til økt trygghet. Områdeløftet har ført til bedre belysning mange steder. I hvilken grad er beboerne fornøyd med *lys på gangveiene*? I forrige undersøkelse var de flere som påpekte at det var lite lys på gangveiene og ved turområdene. Men 1 av 3 var svært fornøyd, og over halvparten var passe fornøyd. Det er interessant å se at prosentfordelingen i denne undersøkelsen blant de som er svært fornøyd viser omtrent det samme. Mens andelen av de som *ikke* er fornøyd har gått litt opp; fra 2 til 8 prosent.

Figur 4.1 *Udergangen under E6 ved IKEA.*
Foto: Ellen Jarli, Områdeløft Lindeberg,

Det var litt flere som er fornøyd med *lys i uteområdene* nå enn i 2014. 66 prosent var passe eller svært fornøyd med dette i forrige undersøkelse, mens dette gikk opp til 76 prosent i denne analysen. Vurderingen av *tilgang til turområdene* fikk høye score både i 2014 og

i denne undersøkelsen, og *kvaliteten* på disse fikk høye høye score – litt høyere enn forrige gang, med 72 prosent i 2014 og 79 prosent i 2017.

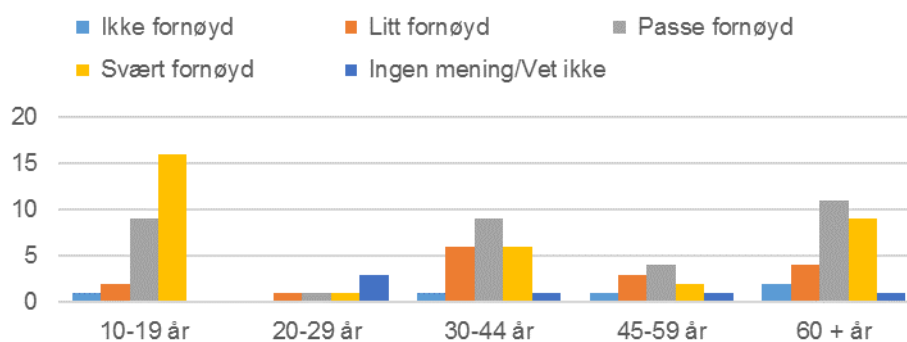
Møtesteder

Rundt 70 prosent av respondentene svarer at de er passe eller svært fornøyd med *steder man kan møte andre* på Lindeberg. Dette er en økning fra 55 prosent i 2014. Tallene indikerer at det som er gjort i områdeløft med å tilrettelegge og oppgradere møtestedene på Lindeberg har gitt resultater.

Det er gjennomgående få og små forskjeller mellom aldersgruppene når det kommer til spørsmål som handler om fysiske kvaliteter. Men på dette område er det imidlertid signifikante forskjeller.

Figuren nedenfor viser at det er få som er misfornøyd. Blant de unge er en stor andel (57%) svært fornøyd, mens en høy andel av de i aldersgruppen 30-45 er passe fornøyd. Mange av de over 60 er passe eller svært fornøyd.

Figur 4.2 *Tilfredshet med steder du kan møte andre på Lindeberg fordelt på alder. N=95.*

Den samme tendensen ser vi på svarene som omhandler *tilfredshet med benker og steder å sitte*. Her svarer 78 prosent at de er passe eller svært fornøyd med dette, mens tilsvarende tall var 49 prosent i 2014.

Kvaliteten på uteområdene

Et annet spørsmål som stilles er hvordan beboerne opplever kvaliteten på uteområdene på Lindeberg, enten det dreier seg om offentlige plasser som senterområdet, eller plassen utenfor blokkene de bor i. Er det godt vedlikeholdt, er det ryddig og gir det et godt inntrykk? I den forrige undersøkelsen svarte de fleste respondentene at de var passe fornøyd, men det var også en del som ikke var fornøyd. Det var særlig forsøpling både rundt senteret, langs gangveier og utenfor boligen som trakk ned i vurderingene.

I hvilken grad kan se vi endringer i beboeres vurderinger etter tre år? I de nye svarene viser det seg at det store flertallet er passe eller svært fornøyd med *området utenfor blokkene*. Her har tallene gått fra 33 prosent svært fornøyd i 2014 til 52 prosent tre år etter, altså en klar økning.

Området rundt senteret får også mer positive score i denne undersøkelsen. Svarene har gått fra 56 prosent passe eller svært fornøyd i 2014 til 77 prosent i 2017. Den samme tendensen gjelder spørsmålet om ryddighet og renhold i uteområdene på Lindeberg der de positive svarene har gått opp fra 62 prosent til 77 prosent.

Spørsmålene skiller mellom *vedlikehold av uteområdene sommer og vinter*. Vedlikehold om sommeren dreier seg blant annet om plenklipping, feiing av gangveier og stell av beplantning. Om vinteren er det først og fremst snømåking og strøing av glatte gangveier det handler om. Både i 2014 og 2017 svarer de fleste at de er passe fornøyde når det gjelder vedlikehold både sommer og vinter, men i kategorien svært fornøyd har langt flere svart dette i denne undersøkelsen sammenlignet med den forrige; 39 prosent i 2017 mot bare 17 prosent i 2014 på vedlikehold på sommeren, og kun 11 prosent svært fornøyd med vintervedlikehold i forrige undersøkelse mot 28 prosent nå. Det er likevel ikke mange som har svart at de er svært fornøyd med vintervedlikeholdet. Glatte gangveier synes fremdeles å være det største problemet, selv om færre kommenterte dette nå enn tre år tidligere.

Svarene som kommer frem i denne undersøkelsen kan likevel tyde på at forholdene i uteområdene har blitt bedre i løpet av de tre årene, og at dette tema har fått økt oppmerksomhet rundt i borettslag og sameier.

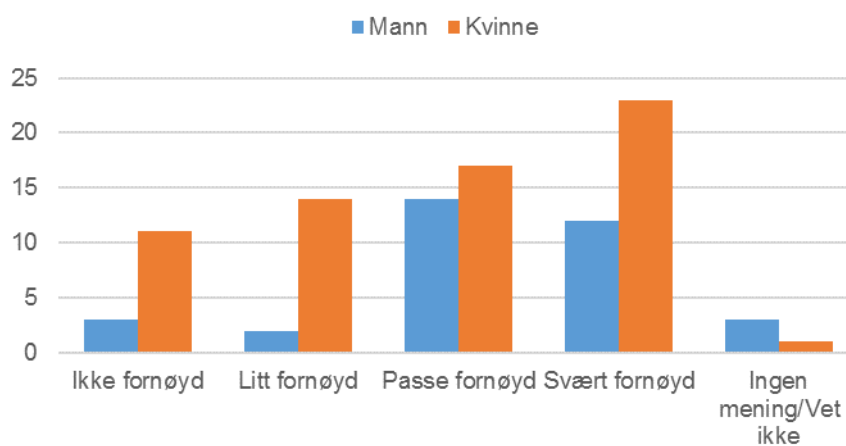
Trafikksikkerheten

I den forrige undersøkelsen var trafikksikkerhet et viktig tema for beboerne. Problemene dreide seg om at bilene hadde for høy hastighet i nærområdet, og som gjaldt både kjøring til skoler og barnehager og til garasjene i blokkene. Det var også bekymring for trafikk og høy hastighet på gangveiene.

I den siste undersøkelsen viser svarene at flere er passe eller svært fornøyde med *trafikksikkerheten på gangveiene* enn i den forrige; 59 prosent i 2014 og 66 prosent i 2017. Svarene om *trafikksikkerhet generelt* utgjør mindre forskjell mellom disse to årene, men også her var litt flere positive nå enn i 2014. Det er imidlertid enkelte kommentarer som tyder på at det fremdeles er forhold som bør ses nærmere på, og som dreier seg om mye biltrafikk på gangveiene; «biler i stor fart blant lekende barn», r kj ring i Jerikoveien og dårlig sikkerhet ved bussholdeplassene. Det nevnes også at det mangler skilting av veiene, og spesifikt at det «mangler varselskilt ved farlig avkjørsel».

Det er en svak forskjell mellom kvinner og menn når det gjelder synet på trafikksikkerhet på Lindeberg generelt. Kvinnene er overrepresentert blant dem som ikke er fornøyd eller dem som bare er litt fornøyde med trafikksikkerheten generelt.

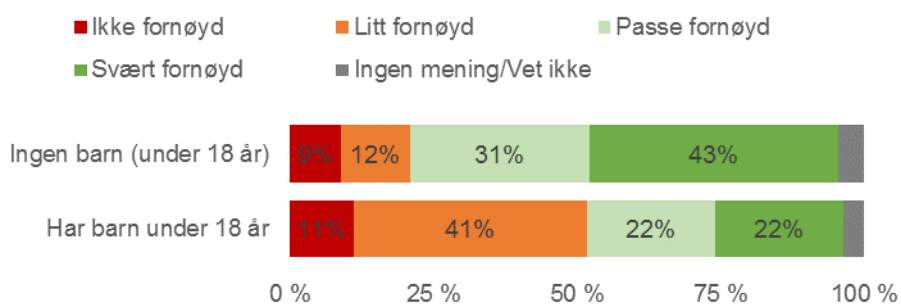
Figur 4.3 *Tilfredshet med trafikksikkerheten på Lindeberg fordelt på kjønn. N=100.*

De kvinnene som er misfornøyde med trafikken er ofte i alderen 30-44. Kanskje det er småbarnsforeldre som er bekymret for barna? Få kvinner i den laveste og i den høyeste aldersgruppen er misfornøyde med trafikken generelt.

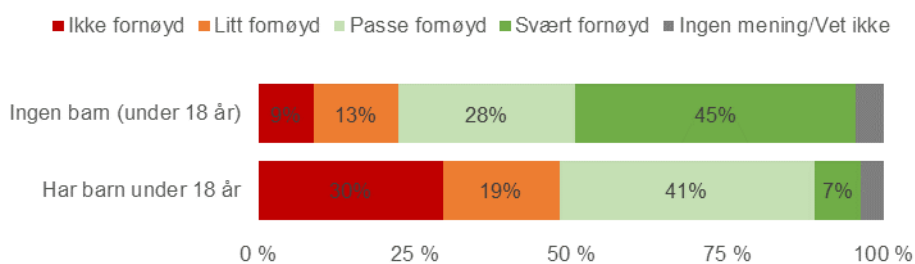
Som figurene nedenfor viser er det, ikke uventet, flere med barn under 18 år som er misfornøyd med trafikksikkerheten på Lindeberg enn de uten barn. Mens godt over halvparten av de uten barn er fornøyd med trafikksikkerheten, er halvparten av de med barn under 18 år misfornøyd med trafikksikkerheten (ikke eller litt fornøyd).

Figur 4.4 *Tilfredshet med trafikksikkerhet på gangveiene fordelt på de med barn og de uten barn. N=94.*

Det er ingen signifikante forskjeller mellom kvinner og menn innad i gruppene har barn /har ikke barn når det kommer til synet på trafikksikkerhet på gangveiene.

Figur 4.5 *Tilfredshet med trafikksikkerhet på Lindeberg generelt fordelt på de med barn og de uten barn. N=94.*

Blant dem som ikke har barn, er kvinner noe overrepresenterte blant dem som mener trafikksikkerheten generelt på Lindeberg ikke er bra.

4.4 Oppsummering

Områdeløftet har bidratt til en bedring for beboerne gjennom opprusting av uteområdene og støtte til borettslagsarbeid i Lindeberglia, mens andre tendenser viser at det fremdeles er behov for innsats. Mer konkret viser funnene at:

- Undersøkelsen bekrefter stor grad av trivsel blant beboerne på Lindeberg
- Andelen som føler utrygghet på kveldstid har gått litt ned siden forrige undersøkelse
- Færre beboere kjenner andre i nabolaget med annen bakgrunn enn dem selv, sammenlignet med undersøkelsen fra 2014.
- Bomiljøene oppleves som relativt stabile med liten flyttevirkosomhet. Unntaket er områdene med små leiligheter og utleieleiligheter som Lindeberglia
- Det er fremdeles behov for lys på gangveiene, mens flere er fornøyd med lys i uteområdene nå enn i forrige undersøkelse
- Tilfredshet med møtesteder og med kvaliteten på uteområdene har gått betydelig opp siden forrige undersøkelse
- Langt flere er svært fornøyd med vedlikehold av uteområder på sommeren sammenlignet med forrige undersøkelse. Flere er også svært fornøyd med vedlikehold av uteområder om vinteren, men det er likevel få som svarer dette.
- Trafikksikkerheten på gangveiene oppleves som litt bedre nå enn i forrige undersøkelse

5 Lindeberg som oppvekststed

I områdeløftet er barn og unge en prioritert gruppe. Gjennom de tre strategiene som handler om gode oppvekstmiljø, bomiljøtiltak i utsatte boområder samt attraktive møteplasser er flere av tiltakene rettet mot de unge. I dette kapitlet skal vi se nærmere på hvordan beboerne opplever området som et godt sted for barn og unge å vokse opp. Sentrale spørsmål som tas opp er om det er nok steder å leke for barn, om det er gode fritidstilbud for ungdom og hvordan kvaliteten på skoler og barnehaver oppleves.

Blant respondentene er det ikke alle som har barn eller ungdom, og som dermed ikke er direkte berørt av spørsmålene. Flere i denne gruppen har likevel svart slik de vurderer området fordi de har hatt små barn på Lindeberg og har observert eventuelle endringer i området. Noen er også selv i målgruppen. Barn og unge utgjør i denne undersøkelsen en relativt stor andel. Hele 26 prosent er under 20 år. 8 er mellom 10 og 13 år, og 20 er mellom 14 og 20 år.

5.1 Barnas oppvekstmiljø

I det første spørsmålet er vi ute etter å få beboernes opplevelser av *Lindeberg som et sted å vokse opp for barn og unge* generelt. Vi starter med dette sitatet fra en unge jente på 15 år: «*Det har blitt mer trygghet på skolene og det har blitt bygget opp nye veier som gjør at områdene blir mer trygge og finere. Det har blitt bygget opp nye lekeplasser både for barn og ungdommer som gjør at vi ikke kjeder oss på fritiden*». Sitatet sier mye om hva de unge mener.

Både i den forrige undersøkelsen og i denne svarte over halvparten at de var svært fornøyd, litt flere nå enn i 2014, og rundt 1 av 3 svarte at de var passe fornøyd begge årene. På spørsmålet om *trygghet for barn når de ferdes ute* har imidlertid antallet som er fornøyd

eller svært fornøyd gått ned i den siste undersøkelsen. Det er vanskelig å tolke svarene dithen at det er blitt mer utrygt for barn å ferdes ute, eller om svarene gjenspeiler de yngste ungdommenes erfaringer med å ferdes ute alene for eksempel når det er mørkt. Kommentarer som: «jeg ønsker mer trygghet», og «det er skummelt å gå i skogen til Ospa, Furuen og Bjørka». «Det er skummelt å gå ned bakken til Jerikobakken». En av de unge foreslår «Kanskje mer natteravn for barn som er ute alene. Det er veldig viktig at de små som går ute alene også er trygge.»

På spørsmål om *lekeapparatene i området* er det store forskjeller i svarene fra tre år tilbake og nå. I 2014 var 64 prosent passe eller svært fornøyd med lekeapparater og steder å leke for barn, i 2017 var tilsvarende tall 87 prosent. Svarene kan tyde på at tiltakene for å få flere lekeplasser i nærområdene har hatt en positiv effekt. Også når de gjelder *mulighet for ballspill* vises de samme positive tendensene sammenlignet med undersøkelsen 2014, med 72 prosent i 2014 og 84 prosent tre år etter.

Figur 5.1 *Åpning av lekeplass på Lindeberglia.*
Foto: Ellen Jarli, Områdeløft Lindeberg, Bydel Alna

Når det gjelder hvordan *kvaliteten på barnehagene* vurderes viser svarene omtrent samme fordeling som i forrige undersøkelse, men med litt flere som var svært fornøyd i 2017 (36 prosent) enn for tre år siden (30 prosent). Tallene må imidlertid tolkes med forsiktighet

fordi det også var langt flere i siste undersøkelse som svarte at de ikke hadde noen mening om dette.

5.2 Vurdering av oppvekstmiljøet generelt

I fokusgruppen ble spørsmål om oppvekstmiljøet diskutert, og gjennomgående mente informantene at det har skjedd mye som har bidratt til et bedre oppvekstmiljø de siste årene. Dette begrunner de særlig med de mange fysiske utbedringene som har skjedd og fordi det var blitt mange flere ting å gjøre for barna. Delvis også for de unge. *«Det har skjedd utrolig mye fysiske tiltak. Veldig-velldig fint!»,* sier en av dem og er som mange opptatt av det nå ser mye bedre ut i området. *«Alle opplever at det er blitt fysisk veldig fint her, i alle områdene her på Lindeberg».*

De fysiske tiltakene, som både går på visuelle forbedringer og opprustinger, lyssetting og etablering av fine leke- og aktivitetsplasser, har flere samvirkende positive effekter. Det fortelles om at det er flere utendørs, alle aldre møtes på leke- og aktivitetsplassene, det blir mer fysisk aktivitet for barn og unge, og større trivsel. En positiv tilleggseffekt er økt stolthet ved å bo i området. Dette kommer blant annet til uttrykk når unge tar med unge fra andre steder i byen hjem til Lindeberg så er de stolte av å vise frem hvor fint det er blitt, og får respons fra de besøkende på at det er det. *«Nå kan vi invitere folk til å komme til oss, til våre lekeplassen»,* er det en som sier.

Det er flere steder som fremheves, særlig store lekeplasser, ballplasser, steder barn og unge kan bruke til fysiske aktiviteter og trening. Og det er blitt fine løyper for tur i Lindeberg-parken. *«Veldig bra og ordnede forhold i Lindebergparken; anlegget og med lyssatte veier, er blitt et veldig fint nærområde»,* sier de. *«Det er veldig bra miljø her, lite problemer, stille og rolig»* En annen viktig utbedring er at det er blitt lys i tunnelen (under motorveien) til Ikea og handelsområdet der, og tunnelen oppleves som tryggere.

Er det noe som savnes i området? En av respondentene med små barn savner tilbud til små barn i nærmiljøet: *«Danseskole / aktivitetskole for barn mellom 3-5 år. Det tar fort tid om barna går i barnehage først og deretter må ta t-bane til andre aktiviteter. DNT kunne*

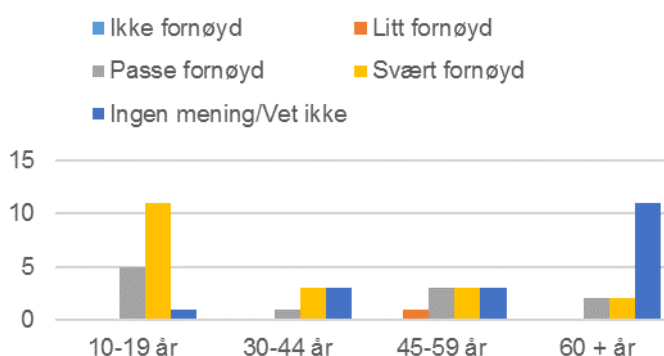
gjærne hatt litt mere organisert tur i Lindegrområdet slik at jeg ble bedre kjent med turstier sommer som vinter.»

En annen sier: «Har sett þos endringer i området. Foreslår mer lekeapparater for de minste barna i Lindebergparken, kuul sklie eller buske. Jeg mener at treningsapparater for voksne brukes mindre».

5.3 Tilfredshet med skolene

I spørreundersøkelsen er vi ute etter kunnskap om hvordan *kvaliteten på skoler* vurderes, og vi finner den samme svarfordelingen som forrige gang, med drøyt 40 prosent som oppgir at de er svært fornøyd. Som ventet har de fleste over 60 år svart at de ikke vet. De aller fleste i alderen 10-19 år har svart at de er svært fornøyd.

Figur 5.2 *Tilfredshet med kvaliteten på skolene. Svarfordeling på alder. N=49.*

Innad i hver aldersgruppe kan vi ikke finne signifikante forskjeller mht. kjønn når det kommer til spørsmålet om kvaliteten på skolene. Hvorvidt morsmålet er norsk eller ikke, har heller ingen signifikant betydning for svargivingen – gitt aldersgruppe.

I denne undersøkelsen ble det også spurt om tilfredshet med hver enkelte av de tre skolene i området, noe vi ikke hadde med i forrige undersøkelse. På disse spørsmålene var det bare et fåtall av respondentene at dette var aktuelt for. Det vil si at 29 mente noe om Jeriko skole, 41 om Lindeberg skole og 24 om Skjønnhaug skole. Fordi det er såpass få som dette var aktuelt for må prosentfordelingen tolkes med forsiktighet. Fordelingen viser

imidlertid en nokså lik tendens for alle tre skolene, der 69 prosent er svært fornøyd når det gjelder Jeriko skole, 63 prosent svært fornøyd med Lindeberg og 63 prosent svært fornøyd med Skjønning.

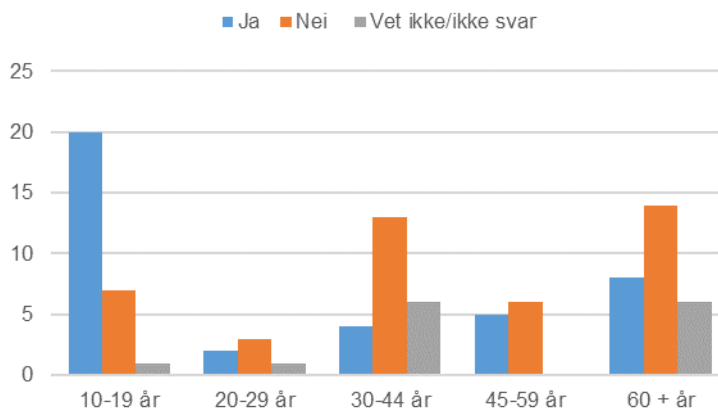
Litt under halvparten av beboerne som var med i undersøkelsen kjente også til *aktivitetsskoler* i området. Svarene viser at langt flere oppgir at de er svært fornøyd med aktivitetsskolen i denne undersøkelsen enn i den forrige fra 2014. Det gjelder 61 prosent nå mot 35 prosent for tre år siden.

5.4 Oppvekstmiljø for ungdom

For at ungdom skal oppleve bostedet sitt som et godt sted å være er lokale fritidstilbud en av de viktigste nøklene til å lykkes. På Lindeberg har de blant annet ungdomsklubb med tilbud til ulike aldersgrupper. Blant respondentene i undersøkelsen er det 42 personer som oppgir at de *kjenner til fritidsklubber*.

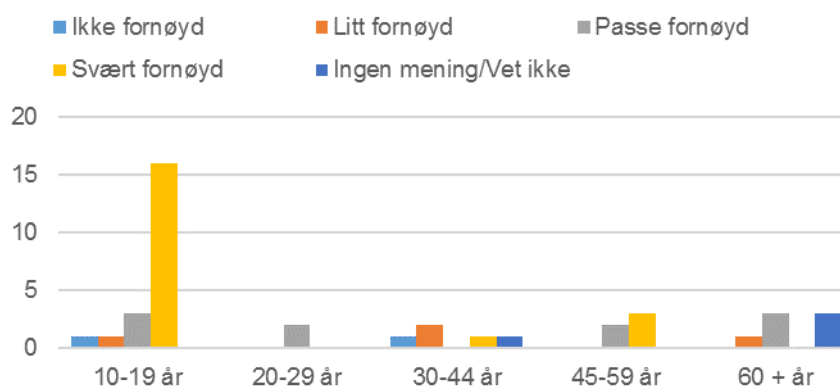
Som ventet kjenner barna og ungdommene til fritidsklubbene i større grad enn de voksne. Men det er likevel åtte av 28 personer (29 %) i alderen 10-19 år som ikke kjenner til fritidsklubber i området. Man skulle kanskje tro at personer i alderen 30-44 også kjente godt til fritidsklubbene fordi en del av dem kan ha barn i ungdomsalder, men flertallet av personer i alderen 30-44 kjenner ikke til fritidsklubber.

Figur 5.3 *Kjennskap til fritidsklubber fordelt på alder. N=96*

Hvordan vurderes fritidsklubbene? Som figuren nedenfor viser, er de aller fleste i alderen 10-19 år som kjenner til fritidsklubbene svært fornøyde med dem. 16 av de 20 (80 %) som har oppgitt at de kjenner til fritidsklubbene er svært fornøyde. Dette er litt flere enn for tre år siden.

Figur 5.4 *Tilfredshet med fritidsklubber fordelt på alder. N=40.*

Kommentarene viser at sosialt samvær og å treffe venner er viktige faktorer. På spørsmål om hva som savnes på klubben er det flere som svarer at de savner flere voksne på klubben.

Hvordan vurderer beboerne *oppvekstmiljøet for ungdom* generelt? Har viser svarene omtrent det samme som i forrige undersøkelse. Det er 31 prosent som oppgir at de er svært fornøyd og 38 prosent som er passe fornøyd.

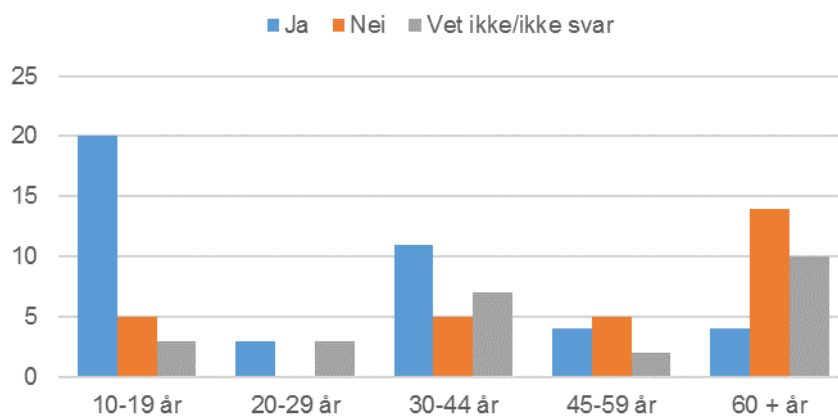
5.5 Fritidstilbud for barn og unge

I undersøkelsen er vi også ute etter kunnskap om beboerne kjenner til *fritidstilbudene for barn og unge på Lindeberg* og hvordan beboerne vurderer disse. Både omfang av lokale fritidstilbud til barn og unge og kvaliteten på disse har ofte stor betydning for trivsel for barnefamilier og følgelig også for stabilitet i bomiljøet.

Som ventet kjenner mange personer i alderen 10-19 til fritidstilbudene for barn og unge på Lindeberg. Det er også relativt mange i alderen 30-44 som gjør det, noe som er naturlig siden

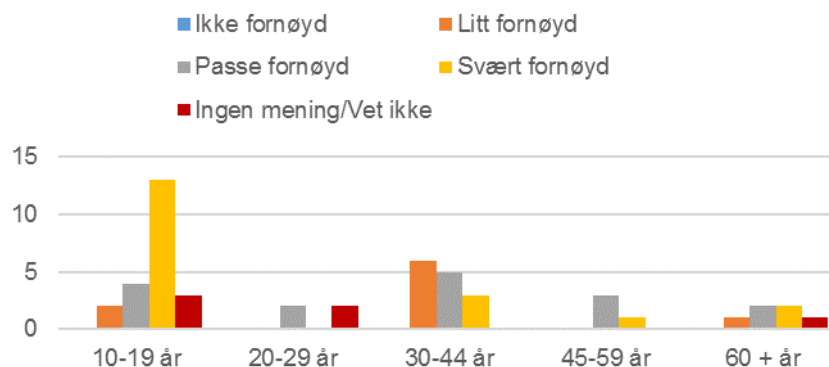
mange av dem kan ha små barn. På den annen side er det også relativt mange i denne aldersgruppen som ikke kjenner til det eller som vi ikke har fått svar fra. Enten har de ikke barn, eller så kjenner de ikke til tilbudene for barna. Som ventet er det få over 60 som kjenner til fritidstilbud for barn og unge.

Figur 5.5 *Kjennskap til fritidstilbudene for barn og unge på Lindeberg fordelt på alder. N=96.*

Hvor fornøyd er beboerne med fritidstilbudene til barn og unge? Mange av de unge er svært fornøyd med fritidstilbudene. Blant dem i aldersgruppen 30-44 år, er en høy andel litt eller passe fornøyd. Ingen har oppgitt å ikke være fornøyd. Sammenlignet med undersøkelsen i 2014 viser svarene at det er en liten økning av de som er fornøyd i denne undersøkelsen.

Figur 5.6 Tilfredshet med fritidstilbudene fordelt på alder. N=50.

I aldersgruppen 10-19 år er det ingen signifikante forskjeller mellom kjønnene mht. svargivingen. I aldersgruppen 30-44 ser kvinnene ut til å være noe mindre fornøyde enn mennene. Alle som har oppgitt å være «litt fornøyde» er kvinner.

Vi finner en svak tendens til at de i aldersgruppen 10-19 år som ikke har norsk som morsmål er mer fornøyde med fritidstilbudene enn de som har norsk som morsmål. 11 av 14 (79 prosent) av de som ikke har norsk som morsmål og som er i alderen 10-19 år er svært fornøyde med fritidstilbudene, mens 2 av 8 (25 prosent) av de som har norsk som (ett av flere) morsmål har svart det samme. Svarene er en interessant indikasjon på at fritidstilbudene når ut til barn som ikke har norsk som morsmål, og de er i stor grad er fornøyde med fritidstilbudene.

5.6 Oppsummering

Kapitlet viser at Lindeberg stort sett er et godt sted for barn og unge å vokse opp.

- Barna opplever større grad av utrygghet når de ferdes ute enn forrige undersøkelse
- Andelen som er fornøyde med lekeapparatene i området har gått betydelig opp i denne undersøkelsen. Barn opplever stolthet over lekeområdene i nærmiljøet

- Tilfredshet med kvaliteten på barnehager og skoler ligger omtrent på samme nivå som i forrige undersøkelse
- Vurdering av de enkelte skolene viser stor grad av tilfredshet blant de få som svarte
- Flere er svært fornøyd med aktivitetsskolen sammenlignet med forrige undersøkelse

6 Lindeberg som sted for fritid og rekreasjon

I dette kapitlet kommer vi nærmere inn på hvordan beboerne vurderer ulike møtesteder på Lindeberg og i hvilken grad de brukes. Det dreier seg både om uteområder som er oppgradert som en del av områdeløftet og sosiale møtesteder som er etablert. Respondentenes svar om bruk av møtestedene vil til en viss grad si noe om beboerne er aktive i nærmiljøet og som igjen kan ses i lys av stedstilhørighet.

I kapittel 4 ble det også satt søkelys på møtesteder, men da var det møtestedenes fysiske kvalitet som ble vurdert. I dette kapitlet er det først og fremst i hvilken grad beboerne bruker de ulike møtestedene som besvares.

6.1 Bruk av møteplasser

Først har vi en rekke spørsmål som tar for seg spesifikke steder på Lindeberg. Svarenes fordeling er organisert i tabellen nedenfor, vist i prosent. I tabellen oppgis hvor mange som har svart på disse spørsmålene. De som har krysset av for «vet ikke» eller «har ingen mening om det» er ikke vist i oversikten.

Tabell 6.1: *Steder og tilbud som beboerne bruker på fritiden. Prosent*

Steder og tilbud som beboerne bruker	Ikke	Sjelden	Ofte	Svært ofte	N =
Jerikobakken om sommeren	25	30	26	17	100
Jerikobakken om vinteren	24	29	28	17	101
Skjønnhaug Arena	41	25	12	4	98
Nordre Lindeberg gård	17	43	28	10	99
Lindebergparken	17	41	29	10	98
Lindeberglokalet	12	38	21	20	102
Ombrukstasjonen	12	36	31	15	85
Lindeberg senter	-	8	45	48	101
Fritidsklubben	49	11	10	14	98
Ballbaner	37	22	20	16	97
Lekeplasser i borettslaget	22	24	32	18	99
Marka /turveier	9	39	33	19	100
Lindeberg skole	38	17	12	26	98
Skjønnhaug skole	60	17	4	7	94
Jeriko skole	56	22	10	5	94
Ferietilbud i regi av bydelen	64	10	7	5	84

Nedenfor skal vi se nærmere på svarene som kommer frem i oversikten, og om det er noen av svarene som utmerker seg.

Lindeberg senteret og Lindeberglokalet

Det er tydelig at *Lindeberg senter* brukes av beboerne, og scorer langt over de andre stedene og tilbudene som er nevnt i oversikt. Svarene som kommer fram i tabellen viser at 48 prosent av respondentene bruker senteret svært ofte og 45 prosent ofte. Det er ikke så overraskende at beboerne benytter butikkene i nærmiljøet. Svarene viser omtrent det samme som i undersøkelsen fra 2014.

Det er derimot mer interessant å se at mange har tatt i bruk den nye *Ombruksstasjonen* som er lokalisert i *Lindeberglokalet* på senteret, og at mange også bruker Lindeberglokalet som møtested. Lindeberglokalet var tidligere et butikklokale med store vinduer ut mot torget. Det ble etablert som et kontor for ansatte i områdeløftet i 2014 og som et stikk-innom kontor for beboerne i området. Etter hvert ble lokalet altså tatt i bruk for møter og aktiviteter for ulike beboergrupper, og fungerer i dag som et sosialt nærmiljølokale som er mye i bruk. En oversikt over faste aktiviteter høsten 2017 viser et variert tilbud til beboere i alle aldre: mandager er det nabokafé på formiddagen, malerkurs for barn på ettermiddagen og spanskurs på kvelden. Tirsdager er det babysang, og onsdager stavgang i nærmiljøet. Torsdager er viet strikkekurs for barn og strikkekafé. Fredager er det malerkurs for barn og natteravn.¹⁸ Lokalet kan i tillegg leies av sivilsamfunnets organisasjoner og innbyggere, det er selvbetjent med en kode de får på nettet. Dette lokalet har mye å si for at det virker tryggere og hyggeligere: vinduer rett ut på torget, det er lys og du ser mennesker innenfor. I spørreundersøkelsen fra 2014 viste svarene at lokalet i liten grad ble brukt av beboerne, og det er nærliggende å tro at årsaken var at lokalet var ukjent for de fleste da områdeløft var i startfasen. Det var kun 5 prosent som svarte at de brukte det ofte og tilsvarende som brukte lokalet svært ofte.

Informantene i fokusgruppen fremhevet at Torget og Lindeberglokalet er blitt et viktig møtested i området. Tidligere var det misnøye med torget og lite trivelig. Nå sies det at torget oppleves som en tryggere plass. Opprustingen og istandsetting av Lindeberglokalet har bidratt til det.

Vi stilte også et spørsmål om hvor fornøyd beboerne var med Lindeberglokalet. Av de 88 som svarte på dette, var 55 prosent svært fornøyd og 23 prosent passe fornøyd med lokalet. 20 prosent hadde ingen mening.

Ombruksstasjonen er et tiltak som ble igangsatt etter forrige undersøkelse. Stasjonen er lokalisert i Lindeberglokalet og fungerer som en stasjon der beboerne kan levere ting de ikke lenger har bruk for, og som andre har lyst på og kan ta med hjem. Ombruksstasjonen drives som et samarbeid mellom områdeløft og

¹⁸ Områdeløft Lindeberg – Startside. Facebook. Lastet ned 28.08.17.

Renovasjonsetaten i Oslo kommune. Som vi ser av tabellen ovenfor er det færre som har svart på spørsmål om ombruksstasjon enn på de andre tiltakene. Likevel er det 46 prosent av de som svarer at de bruker dette tilbudet ofte eller svært ofte.

Figur 6.1 *Ombruksstasjonen i Lindeberglokalet.*
Foto: Ellen Jarli, Områdeløft Lindeberg, Bydel Alna

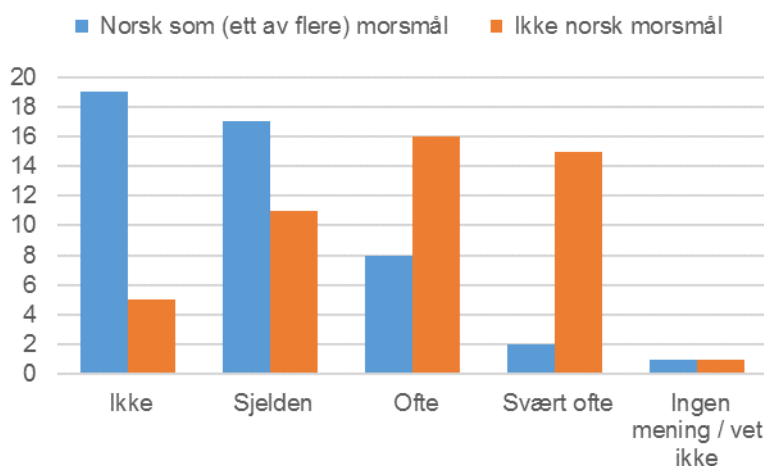

Uteområdene

På spørsmålene som omfatter bruk av *Jerikobakken* og *Skjonnehaug Arena* viser fordelingen av svarene omtrent det samme som i undersøkelsen 2014, det vil si ingen endring. Ikke overraskende brukes Jerikobakken og Skjønnehaug Arena svært sjelden av dem over 60 år, mens gruppen mellom 30 og 44 år oppgir at de bruker Jerikobakken relativt ofte.

De som ikke har norsk som morsmål har oftere oppgitt at de bruker Jerikobakken om sommeren enn det de som har norsk som morsmål har oppgitt. 77 prosent av dem som har norsk som morsmål bruker aldri eller sjelden Jerikobakken om sommeren, mens 64 prosent av dem som ikke har norsk som morsmål ofte eller alltid bruker Jerikobakken om sommeren.

Figur 6.2 *Bruk av Jerikobakken om sommeren fordelt på norsk/ikke norsk som morsmål. N=95.*

Vi finner det samme mønsteret for Jerikobakken på vinterstid, men de er ikke like tydelig som bruken av Jerikobakken på sommerstid. De som ikke har norsk som morsmål oppgir oftere at de bruker Jerikobakken på vinteren enn det de som har norsk som morsmål gjør.

Når det gjelder bruk av *lokale lekeplasser og ballbaner* svarer litt flere at disse brukes. Lokale lekeplasser brukes oftere av dem som ikke har norsk som morsmål enn dem som har det. Den samme tendensen vises i bruk av de lokale *skolene* – flere bruker skolen i fritiden. Det gjelder særlig Lindeberg skole, og som brukes oftere av dem som ikke har norsk morsmål.

Oversikten viser også at den nyetablerte *Lindebergparken* har blitt tatt i bruk av lokalbefolkningen, 39 prosent svarer at de bruker den. I mai 2017 åpnet parken, finansiert av midler fra Groruddalssatsingen, som en arena med turveier, torg og aktivitetsplass. Her er ballplasser og lekeplasser for barn og unge, treningsapparater for de som vil holde seg i form, og benker for de som vil se på. At nesten 40 prosent svarer at de har tatt den nye parken i bruk kan vitne om et populært tiltak på Lindeberg. Lindebergparken brukes oftere av dem som ikke har norsk som morsmål enn av dem som har norsk som morsmål. Innad i de to gruppene er det ingen forskjell mht. alder.

Sammenlignet med tall fra 2014 viser den nye undersøkelsen at det ikke er flere som benytter seg av *marka og turveiene* i nærområdene ofte, men det er færre som oppgir at de ikke benytter seg av turmuligheten enn i 2014. Turveier og marka brukes oftere av dem over 45 år og sjelden av de yngste under 19 år.

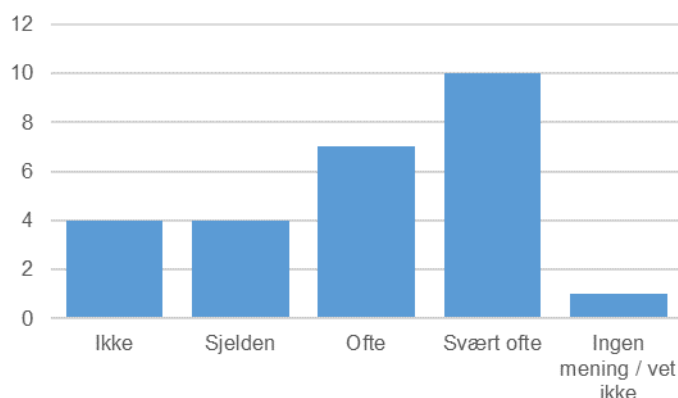
Betydningen av gode uteområder var også tema i *fokusgruppeintervjuet*. Gode uteområder ivaretar mange funksjoner og behov. Der kom det fram at uteområdene både er viktige for barn og unges lek og fysiske aktivitet, samt for trygg ferdsel innenfor området, og at en del av de tiltakene som er gjennomført for å gi gode aktivitetsplasser også fungerer som sosiale møteplasser. For eksempel fortelles det entusiastisk om Skjønhaug arena som nå er møteplass for barn, mødre og fedre, - «*nå er det masse mennesker! Før var det en sliten ballplass*». Det samme sies om Lindebergparken: «*Denne plassen er alfa og omega: her har jeg møtt så mye folk...()*...*det er masse arrangementer her hver dag. Aktiviteter hele tiden*». Dette er tydelig noe beboerne setter stor pris på.

Fritidsklubben

I tillegg til utendørs leke- og aktivitetsplasser er det særlig *Klubben* som fremheves som viktig for oppvekstmiljøet blant informantene i fokusgruppeintervjuet.

Som ventet brukes den relativt ofte av dem mellom 10 og 19 år, og aldri blant de eldre. Selv om det er de yngste som oftest oppgir å bruke den «svært ofte», er det også en relativt stor andel som aldri eller sjelden bruker den. Det kan ha med videregående skolealder å gjøre.

Figur 6.3 Bruk av fritidsklubben blant aldersgruppen 10-19 år. N=26.

Fritidsklubben brukes oftere av dem som ikke har norsk som morsmål enn dem som har det. Både blant dem med og uten norsk som morsmål er forskjellene tydelige mellom aldersgruppene når det kommer til bruk av fritidsklubben.

Mens andre aktiviteter koster penger så er fritidsklubben et lavterskeltilbud med mange gratis aktiviteter. Lindeberg fritidsklubb har eksistert hele perioden med områdeløft, men det fortelles om store endringer i innhold og opplegg. I 2016 fikk bydelen midler fra Bufdir til prosjektet *Oppsøkende og inkluderende ungdomsinitiativ*. Tiltaket startet som et samarbeid mellom Lindeberg fritidsklubb, områdeløft Lindeberg og Redd Barna. Gjennom prosjektet ble det startet en egen klubb i Lindeberglia, Liaklubben, i festlokalene i Furuset sameie. Her møtes barn, unge og foreldre en gang i uken. Det arrangeres også ettermiddagsaktiviteter på Lindeberg og Skjønnehaug skole i regi av prosjektet.

Det fortelles at engasjementet blant de unge er veldig bra og at «*de på klubben er utrolig positive ungdommer*». De ansvarlige understreker at «*Vi har ressurssterke unge. Vi må beholde dem*». Også andre voksne, som lederen for områdeløftet i bydelen, ser den ressursen disse unge er for stedet.

Tabellen over bekrefter at fritidsklubben er populær. Rundt 1 av 4 svarer at de bruker klubben ofte eller svært ofte. Vi har imidlertid ikke skilt mellom Liaklubben og Lindeberg fritidsklubb i spørsmålet.

Et nytt spørsmål i denne undersøkelsen handler om bruk av *ferietilbud i regi av bydelen*. Av de 84 som svarte på dette, er det nesten 2 av 3 som ikke benytter seg av tilbudet, mens 12 prosent svarer at de ofte eller svært ofte gjør det. En forklaring på at så få benytter tilbudet kan være den utvidede aktiviteten i forbindelse med prosjektet om flere møteplasser for barn og ungdom; Liaklubben, Lindebrg og Skjønnehaug skole.

6.2 I hvilken grad bruker beboerne fritiden sin på Lindeberg?

I hvilken grad beboerne bruker fritiden sin i nærområdet kan fortelle noe om graden av stedstilhørighet og trivsel, og også i hvilken grad beboerne er engasjert i hva som foregår i nærmiljøet. Deltakelse blant lokalbefolkningen er ett av satsingsområdene i de lokale områdeløftene. Bak satsingen ligger det en tanke om at en lokalt aktivt befolkning som engasjerer seg i hva som skjer der de bor, og som bruker lokale tilbud, på sikt vil bidra til mer stabilitet og mindre flytting, økt trivsel og sterkere sosiale bånd. Dette er i tråd med Putnams begreper om bonding og bridging (brobyggende bånd) (Putnam 2000). Bonding viser til styrking av sosiale bånd innad i en gruppe eller blant personer som er like på viktige kjennetegn for eksempel på sosiale, religiøs eller kulturelle faktorer. Bridging viser til at sosiale relasjoner bygges på tvers av ulikheter, dvs. at det foregår en brobygging, for eksempel mellom etniske norske miljøer og grupper med innvandrere.

Samtidig er det viktig å påpeke at beboere kan score høyt på grad av trivsel uten å være engasjert i nærmiljøet, eller ha en aktiv fritid et annet sted.

Tabell 6.2: *Beboernes tidsbruk på ulike fritidsaktiviteter på Lindeberg. Prosent*

Bruk av tid på aktiviteter på Lindeberg	Ikke	Sjelden	Ja	I stor grad	N =
Organiserte aktiviteter	63	10	14	12	102
Bruk av Kirken	82	8	9	-	85
Bruk av Moskeen	70	6	15	9	86
Uorganiserte aktiviteter	22	12	33	32	101
Frivillige organisasjoner	54	15	15	12	98
Elevråd/ ungdoms-/klubbråd	64	6	5	4	85
Politiske partier	67	9	8	4	99
Foreldreutvalg	61	12	6	6	98
Velforening/sameie borettslag	44	30	11	8	98

Sammenlignet med den forrige undersøkelsen er det særlig på spørsmålet om å være med i uorganiserte aktiviteter og frivillige organisasjoner at vi ser forskjell mellom de to årene. Antallet som er aktive har gått betydelig opp på de tre årene. 65 prosent svarer at er med på uorganiserte aktiviteter i 2017 mot 52 prosent i 2014, og 27 prosent er med i frivillige organisasjoner i 2017 mot 18 prosent i 2014. I denne kategorien er det også langt færre som oppgir at de ikke er med i siste undersøkelse. I de andre kategoriene finner vi omtrent det samme eller en liten økning i positiv retning.

Ved å se på aldersfordelingen blant respondentene er det store forskjeller. Det er få over 30 år som er med i organiserte aktiviteter. I gruppen unge under 20 år svarer omtrent halvparten at de er med i organiserte aktiviteter noen ganger eller ofte.

I denne undersøkelsen hadde vi formulert tre nye spørsmål om deltakelse for å få nærmere kunnskap om ulike befolkningsgruppers interesser. To av spørsmålene var knyttet til

religiøse møtesteder som kirken og moskeen. Kanskje ikke overraskende er det langt flere som bruker tid i moskeen (24 prosent) enn i kirken (9 prosent). Det er særlig de unge som svarer ja på at de bruker noe tid i moskeen.

Vi var også ute etter å få vite mer om ungdommens engasjement i form av *verv i lokale lag og foreninger*. Her svarer 9 prosent at det er aktive.

Oversikten viser at få av respondentene er engasjert i *politiske partier*. De som svarer at de bruker tid på dette er enten unge voksne eller i aldersgruppen 60+.

Lokalt engasjement

Beboernes kommentarer til hvorfor de deltar dreier seg om at de ønsker å bidra til fellesskapet eller nærmiljøet og at det er hyggelig å være engasjert fordi man blir kjent med naboene. En sier at «det er gøy å ha erfaring som jeg kan dele med andre», en annen svarer at «det er viktig med hyggelig nabolag og å være sammen med barna». Flere forteller at de er aktive på grunn av barna. Dette er i tråd med en tidligere studie av hva som får ildsjeler til å gløde, dvs. hva som skaper engasjement. Det viste seg at det som først og fremst motiverer dem er en kombinasjon av interesse for en sak/felt som idrett, kor, humanitært arbeid) og at det er til det beste for lokalsamfunnet. I tillegg motiveres de av de sosiale gevinstene ved å engasjere seg; det er livgivende og gir mye trivsel å jobbe sammen med andre som er engasjert i det samme (Vestby, Gundersen og Skogheim 2014).

Hva bidrar til lokalt engasjement og innsatser for fellesskapet og for fysiske nærmiljøer? En kan tenke seg at så vel stedstilhørighet og en følelse av samhörighet bidrar til at mange vil bry seg om «hjemplassen», eller at negative eller dårlige sider vekker folks engasjement. Men også andre forhold spiller en rolle, om enn med motsatt fortegn slik de kom fram i fokusgruppeintervjuet: «fordi vi har det så bra her så blir det vanskeligere å få folk engasjert...». En slik uttalelse synes å være uttrykk for at det ikke oppleves som noe stort behov for innsatser fra beboerne. Eller som en annen sier det: «De fleste her har ryddige og ordentlige forhold, derfor har de ikke vært så engasjerte i områdeløft». Men så har de også erfart at områdeløft i seg selv, som en stor satsing, det inspirerer til innsats: «da blir folk interessert og engasjerer seg». De har dessuten erfart at engasjement

avler engasjement, altså at det oppstår en positiv sosial smitteeffekt. *«Det vokser bare; engasjement på tvers av de ulike bomiljøene, på tvers av religion, kultur og alder. En kan håpe at det er mer varig pga. områdeløftet»,* er det en som sier.

Fra spørreundersøkelsen skriver en av beboerne at: *«Jeg deltar i foreldreutvalg og borettslag fordi det er viktig å bidra slik at det sosiale opprettholdes i borettslaget. Er med i velferskomite. Ser at andre er med i korps. Uten korps, hva er da 17. mai?»*

Det er tydelig at områdeløft bidrar til mobilisering av frivillig innsats og arbeid. Hele tiden har det vært veldig lett å engasjere de unge. Det er penger å få fra områdeløft, da kan man få gjort noe (tiltak). Økonomiske incentiver er en viktig nøkkel for å få folk engasjert fordi det blir mulig å få til noe. Det fremheves også at det virker positivt at etatene (sentrale/rådhusbaserte) jobber sammen med Bydelen, ettersom dette hjelper til at det skjer ting raskere og da blir det lettere å skape eller holde på engasjement hos beboerne. *«Det frivillige engasjementet er kommet til syne, det har skjedd mye fint her»,* sies det. Om engasjementet er robust nok til å fortsette avhenger av mange forhold, både personavhengige, relasjonelle og bydelens tilrettelegging og støtte. Det er litt delte meninger omkring dette. *«Områdeløftet har vært veldig bra til å koordinere øyeblikksengasjementet. Det er en utfordring å få det til å bevares»,* er det en som sier, mens en annen uttrykker tro på at dette vil vare: *«Engasjementet og samarbeidet på tvers kommer til å fortsette etter områdeløfts».*

6.2.1 Hva er det beboerne savner av tilbud på Lindeberg?

I den forrige undersøkelsen fra 2014 var det særlig to temaer som beboerne var opptatt av: tiltak som skulle bidra til å fremme det sosiale miljøet i området og tiltak rettet mot barn og unge. Ønskene dreide seg om kafe i nærmiljøet med mulighet for å kjøpe varm mat samt flere benker, bord og grillplasser. Det ble også etterlyst mer tilbud til leksehjelp og tilbud til ungdom for å «holde dem vekk fra dop og rusmidler». Flere av ønskene ble ivaretatt etter forrige undersøkelse, blant annet flere utemøbler ved lekeområdene.

Hvilke tiltak etterlyses av beboerne tre år etter? Det er særlig savn etter en *kafe i nærområdet* som går igjen også i denne undersøkelsen.

I tillegg er det enkelte som ønsker flere butikker. Det er også fremdeles savn etter tilbud for barn og unge. Et konkret ønske er at klubben kan være åpen i skoleferiene, og at små barn får tilbud om aktiviteter i helgene. Skatepark, svømmebasseng, større trampoline ved Lindeberglia, treningssenter og lys på fotballbanene om kvelden er også ønsket av de unge.

En av respondentene trekker fram mangel på aktiviteter for pensjonister. Eldre beboere er sjelden prioritert i områdeløftene. Satsingsområdet er som tidligere omtalt særlig knyttet til levekårsutfordringer blant utsatte beboergrupper med lav inntekt og lav deltakelse i arbeidsmarkedet, samt oppvekstvilkårene for barn og unge. Men i den senere tiden er tema knyttet til den eldre delen av befolkningen løftet fram i flere bydeler (se Vestby m.fl. 2017).

6.3 Oppsummering

De siste par årene har særlig Lindeberg senter med Områdeløftkontoret / Lindeberglokalet fungert som en viktig møteplass for frivillig aktivitet, og som viser at det er behov for tilgjengelige lokaler for møter og aktiviteter sentralt i lokalmiljøet.

Andre funn viser at:

- Nesten alle respondentene buker Lindeberglokalet ofte eller svært ofte. For tre år siden var det vært få som kjente til lokalet
- Den nye Ombrukstasjonen har blitt populær
- Det samme gjelder den nye Lindebergparken
- Funnene viser ingen endring i bruk av Jerikobakken og Skjønhaug Arena sammenlignet med forrige undersøkelse
- Fritidsklubben er svært populær blant de unge
- Bydelens ferietilbud benyttes kun av noen få

- Antall som oppgir at de er aktive i nærmiljøet har gått betydelig opp siden forrige undersøkelse, og som dreier seg både om uorganiserte aktiviteter og frivillige organisasjoner
- Beboerne savner fremdeles kafé i nærområdet, som for tre år siden
- Enkelte savner aktivitetstilbud (f.eks. åpen klubb) for barn og unge i feriene
- Eldre beboere savner tilbud for denne gruppen

7 Beboernes kjennskap til Lindeberg og områdeløftet

I denne delen tar vi opp noen spørsmål som dreier seg om i hvilken grad beboerne kjenner til områdeløftet på Lindeberg, om de har kjennskap til hva som skjer i området og om de har sett noen endringer. Vi har også vært ute etter kunnskap om hvordan de eventuelt har fått informasjon.

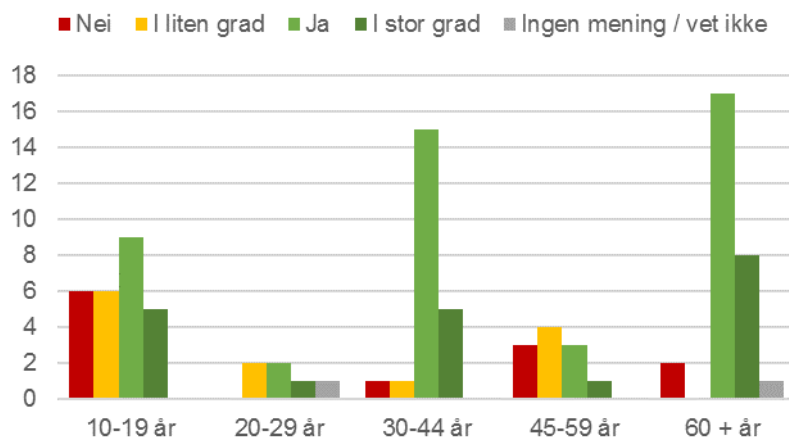
7.1 Områdeløft - fra lite kjent til velkjent

Områdeløft på Lindeberg startet opp i 2011 og satte i gang en rekke tiltak de første årene til glede for beboerne. Det dreide seg særlig om å utvikle møteplasser i området. Rapporten fra 2014 viser at tiltakene ble populære. Imidlertid var det knapt halvparten som kjente til områdeløft eller Groruddalssatsingen, og 1 av 3 hadde ikke hørt om noen av delene. På bakgrunn av disse funnene ønsket bydelen å informere bedre om områdeløft på Lindeberg.

Svarene fra denne undersøkelsen viser at 73 prosent kjenner godt til områdeløft på Lindeberg, og 55 prosent svarer at de kjenner Groruddalssatsingen. De nye funnene viser altså at beboerne i langt større grad kjenner til satsingen, og som kan tyde på at bydelens arbeid med å gjøre områdeløftet kjent i nærmiljøet har hatt god effekt.

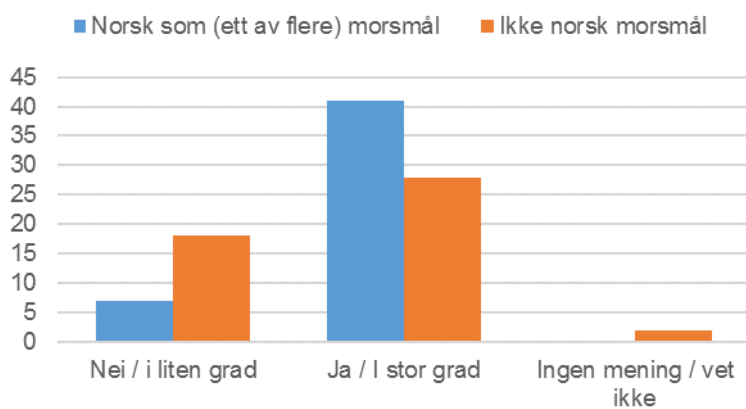
Det er særlig respondenter i aldersgruppen 30-44 år og de over 60 år som kjenner til både områdeløft og Groruddalssatsingen generelt.

Figur 7.1: *Kjennskap til områdeløft på Lindeberg fordelt på alder. N=93.*

Vi finner også variasjon i svargivingen mellom dem som har norsk som morsmål og dem som ikke har det. 85 prosent av dem som har norsk som morsmål har oppgitt at de kjenner til områdeløft på Lindeberg. Blant dem som ikke har norsk som morsmål er andelen 58 prosent. (77 og 32 prosent kjenner til Groruddalssatsingen.)

Figur 7.2: *Kjennskap til områdeløft etter morsmål. N=96.*

7.1.1 Hvilke tiltak kjenner beboerne til?

For å få nærmere kunnskap om hva beboerne kjenner til ble de spurt om kjennskap til tiltak som er satt i gang under områdeløft. Kun 31 av 106 respondenter svarte på dette. Flere svarer Jerikobakken og enkelte svarer Lindebergparken. For øvrig handler svarene om at område har fått flere benker, bord, utelys på gangveier og turstier, oppgraderte lekeplasser og at det har blitt finere i Lindeberglia. Ombruksstasjonen og Lindeberglokalet blir også trukket fram som positive tiltak. Sammenlignet med forrige undersøkelse er det stort sett de samme svarene som går igjen. I 2014 var det for øvrig 60 respondenter som ga tilbakemeldinger, omtrent dobbelt så mange som i 2017.

Hvordan hadde beboerne fått informasjon om områdeløft og Groruddalsatsingen? Av de 45 som svarte på dette spørsmålet hadde 25 fått informasjon via venner, naboer, skolen og aktiviteter i nabolaget. I tillegg hadde 7 fått informasjon gjennom bruk av Lindeberglokalet. De 16 andre fikk informasjon enten gjennom Groruddalsavisen, riksmedia, brosjyrer eller sosiale medier. Svarene viser at informasjonen først og fremst er fremskaffet gjennom uformelle nettverk i nabolaget.

I undersøkelsen fra 2014 var bildet annerledes. Da svarte de fleste at informasjonen kom fra media, mens få oppga at de hadde fått informasjon lokalt.

7.1.2 Hva har beboerne sett av endringer?

Når det gjelder hva beboerne har sett av endringer i nærområdet handler det særlig om finere lekeplasser og aktivitetstilbud, at det har blitt finere og mer ryddig i området, flere benker og utemøbler, enkelt nevner bedre barnehager og bedre senterområdet. Enkelte nevner også at tryggheten har økt på skoleveiene. Av konkrete steder blir Lindebergparken og Lindeberglokalet fremhevet som positive innslag.

En har også negative kommentarer og er særlig opptatt av videre planer for senteret som vedkommende mener ikke er god prosess og opplever også mer snikkjøring gjennom bommene. Det fører oss videre til spørsmålet om beboerne vet om videre planer for forandringer i Lindebergområdet.

7.1.3 Beboernes kunnskap om planer for forandringer i Lindebergområdet

Over flere år har det vært planer for endringer av senterområdet på Lindeberg. I 2013 ble det kjent at Lindeberg Utvikling AS hadde satt i gang en planprosess for området med planlagt riving av flere hus og nybygging av 4-5 blokker på opptil 12 etasjer med plass til rundt 200-250 boliger. Utbyggerne ønsket også å fjerne bommen på nedsiden av senteret mellom Lindebergveien og Jerikoveien, noe som ville øke trafikken betydelig i Jerikoveien. Lokalt var det en forestilling om at sentrale politikere støttet saken fordi planene om utbygging var i tråd med politikken om ønsket knutepunktfortetting og flere boliger.

Planene førte til et stort engasjement blant beboerne. De følte seg «overkjørt og overhørt, og sviktet av politikere både i rådhuset og i egen bydel». Utbyggingen ville blant annet hatt negative implikasjoner for de nærmeste naboene som ville miste lys og utsyn fra sine boliger. Beboerne fryktet også særlig økt støy og trafikk, og mente at trivsel i området ville bli redusert.

Høsten 2017 ble det kjent at utbyggingsplanene var lagt på vent inntil videre. Men av de 30 beboerne som svarte på om de visste noe om planer for forandring, viser responsen at 22 var opptatt av å stoppe planene for utbyggingen av senteret: «Fortetting av senterområdet vil ødelegge bomiljøet» er tema som går igjen.

7.2 Videre ideer for Lindeberg

Til slutt var vi ute etter å få vite om beboerne hadde noen ideer for hvordan Lindebergområdet kan bli finere eller bedre å bo i. På dette spørsmålet var det også få svar, kun 28 som kom med innspill.

Innspillene kan deles inn i de som trekker frem fysiske tiltak og de som dreier seg om sosiale tiltak. Flere tenker, mer lys på gangveiene og opprusting av senteret er det flere som ønsker. En trekker fram at det er for mange mørke trær i nærområdet, en ønsker felles grillområder, et par ønsker mer blomster. Av andre ønsker er det særlig *fritidstilbud / møteplasser i helgene* som flere

ønsker. En annen idé er sosiale aktiviteter for kvinner for at de skal bli bedre kjent.

7.2.1 Hvordan ønsker beboerne informasjon om det som skjer på Lindeberg?

På dette spørsmålet ba vi respondentene rangere hvordan de ønsket å få informasjon om det som skjer på Lindeberg. Alternativene var aviser, plakater / oppslag, i tilknytning til arrangementer, via sosial medier / internett, sms, brev i postkassa eller via e-post.

Svarene viser at informasjon via sosiale medier / internett fikk flest score som foretrukket informasjonskanal; rangert på 1. plass. Nest øverst finner vi aviser og plakater. Litt færre ønsker brev i postkassa eller info via sms. Få svarte e-post eller i tilknytning til arrangementer som foretrukket kanal.

Informasjon - foretrukket språk

Vi spurte også om hvordan beboerne ønsker å få informasjon rangert etter språk, gitt at en stor andel av befolkningen har bakgrunn fra andre land. Det var bare 7 av 106 respondenter som svarte på dette. 3 foretrakk engelsk og 4 foretrakk å få informasjon på urdu.

Manglende respons på dette spørsmålet gjenspeiler i stor grad respondentene som har vært med i undersøkelsen og som ikke har problemer med å snakke eller forstå norsk selv om over halvparten har annet morsmål. Det er vanskelig å si om dette også gjelder generelt for beboere med ikke-norsk bakgrunn på Lindeberg (eller i andre tilsvarende områder). Vi vet imidlertid at det å kunne snakke og forstå godt nok norsk er en stor utfordring for mange, og som kan oppleves som barriere både i skoleforløp og ved jobbsøking. Det er også gjerne en sammenheng mellom manglende deltakelse og engasjement i nærmiljøet og manglende norskkunnskap. For eksempel erfarte vi at selv med survey til lokalbefolkningen på flere språk, fikk vi ikke opp svarprosenten i særlig grad sammenlignet med undersøkelser der spørsmål bare er på norsk (se Ruud m.fl. 2016).

7.3 Oppsummering

I hvilken grad kjenner beboerne til områdeløftet og det som skjer på Lindeberg?

- De aller fleste respondentene kjenner godt til områdeløftet, men få svarte på hva de kjenner til av tiltak som er gjennomført
- Kjennskap til områdeløftet hadde først og fremst kommet gjennom uformelle nettverk i nabolaget, men også via media og Lindeberglokalet
- Beboerne ser positive endringer i nærområdet med flere steder å være og mer ryddige områder
- Videre ønsker for Lindeberg dreier seg om både om fysiske tiltak som mer lys på gangveier og flere benker, og om sosiale tiltak som mer fritidstilbud i helgene

8 Styrker og utfordringer på Lindeberg

I dette kapitlet skal vi drøfte i hvilken grad Områdeløft Lindeberg har oppnådd ønskede resultater i løpet av prosjektperioden, og i hvilken grad det har skjedd endringer i løpet av de siste årene sammenlignet med kartleggingen fra 2014. Som det går fram av innledningen har målet med denne studien vært å undersøke om beboerne på Lindeberg har erfart endringer med området i løpet av de siste årene, om endringene har påvirket beboernes bruk av området, samt i hvilken grad erfaringene kan tilskrives de tiltakene som er satt i gang gjennom områdeløftet.

8.1 Områdeløft Lindeberg - tiltak og strategier

Det er tilsammen gjennomført 28 store og små tiltak fram til 2016. Det var særlig de sammensatte utfordringene i Lindeberglia som lå til grunn for å starte et områdeløft i 2011. Områdeløftet har særlig hatt søkelys på innsats i de mest utsatte boområdene i Lindeberglia. Men i tillegg har det vært tiltak rettet mot å skape inkluderende møteplasser, å få til mer lokalt engasjement, fysiske oppgraderinger av møtesteder og uteområder, sosiale tiltak for ulike beboergrupper samt å få til nettverk av frivillige organisasjoner. I tillegg handler områdeløft på Lindeberg om tiltak for å få beboerne til å føle seg trygge i uteområdene på kveldstid, tiltak på senteret og å tilrettelegge for flere møteplasser. Det har også vært et behov for å styrke borettslagene og frivillige organisasjoner, samt andre initiativ for å opprettholde og styrke nabolagenes sosiale bærekraft.

I programplanen for 2016 heter det at i avslutningsfasen vil områdeløft Lindeberg prioritere tiltak som blant annet:

- Bidrar til forbedring av sosiale og fysiske forhold av dokumentert utsatte områder
- Rettes mot barn, unge og barnefamilier
- Som styrkes lokalt engasjement
- Gjør Lindebergs kvaliteter kjent for befolkningen på og utenfor Lindeberg
- Styrker mulighetene for sosial kontakt på tvers av grupper og generasjoner
- Har et potensial til å leve videre etter programperiodens slutt.¹⁹

I hvilken grad har vi sett at disse strategiene påvirker beboernes hverdagsliv på Lindeberg i ønsket retning?

8.2 Hovedfunn

Spørsmålene som er tatt opp i denne studien er organisert i temaene *trivsel og trygghet*, *Lindeberg som oppvekststed*, samt *steder å være og deltakelse i lokalmiljøet*. Temaene følger inndelingen fra forrige undersøkelse og er også organisert etter spørrelisten som er brukt i analysen. De tre temaene følger også i stor grad de tre strategiene for Programplanen for områdeløft på Lindeberg fra 2016: *strategier for gode oppvekstmiljø (1)*, *bomiljøtiltak i utsatte boområder (2)*, *attraktive møteplasser (3)*, selv om det er særlig søkelys på spesifikke tiltak i denne siste fasen.

Selv om vi har behandlet de tre temaene hver for seg i analysen, bygger tiltakene i all hovedsak opp om hverandre og kan derfor ses i sammenheng. For eksempel vil utvikling av leke- og aktivitetsområder og som fungerer som attraktive møteplasser samtidig være en styrke for oppvekstmiljøet. Når informantene forteller om Lindeberg, hva som har skjedd de siste årene og hva som er blitt bedre eller hva som er utfordringer, så er ikke fortellingene «inndelt» etter tiltak og strategier. Poenget er at enkelt-tiltak har positive effekter på flere områder. Dette så vi på som samspillseffekter i midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen. Samspillseffekter oppstår når positiv

¹⁹ Programplan for områdeløft Lindeberg 2016, s. 11.

måloppnåelse på ett felt har positiv innvirkning på måloppnåelsen på et annet. Tiltak kan spille hverandre gode, eller ett tiltak kan ha effekter på andre forhold som ikke var hensikten; såkalt ikke-intendert effekt (Ruud mfl. 2011).

Videre i dette avsnittet skal vi drøfte hva funnene viser og løfte fram enkelte temaer som vi mener er de mest sentrale.

8.2.1 Flyttemønsteret skiller seg ut

Lindeberg skiller seg ut fra de andre områdene i bydelen når de gjelder flyttemønster. Det viser seg nemlig at det i 2016 var flere som flyttet *inn* til Lindeberg enn som flyttet ut, og som viser noe nytt sammenlignet både med årene før og sammenlignet med Bydel Alna og de andre delbydelene naboområdet. Det var også flere internflyttinger innad på Lindeberg enn i de andre områdene. I tillegg var det færre beboere med norsk landbakgrunn som flyttet ut av området ved siste telling sammenlignet med tidligere. Til sammen *kan* disse tallene underbygge svarene om trivsel som kom fram i spørreundersøkelsen.

8.2.2 Trivsel på Lindeberg

Det er flere indikasjoner på at beboerne trives på Lindeberg, noe som vises både i spørreundersøkelsen og i dataene fra statistikkbanken. Indikasjoner på trivsel dreier seg blant annet om hvordan stedskvaliteter vurderes. På Lindeberg er det tydelig at beboerne opplever det som har skjedd i nærområdene de siste par årene som positive. Tryggheten blant beboerne har økt siden forrige kartlegging, men mer lys på gangveiene og uteområdene er tydelig et behov til tross for at det er lagt ned en betydelig innsats på det området. Opplyste områder viser seg at er viktig for følelsen av trygghet, noe som også bekreftes fra andre lignende undersøkelser.

Trivsel vises også i naborelasjoner. Funnene viser at de aller fleste beboerne på Lindeberg har kontakt med naboen, og flere svarer dette både sammenlignet med forrige kartlegging og sammenlignet med naboområdet Trosterud og Haugerud. Selv om vi ikke vet graden av kontakt naboer i mellom, er det viktig å løfte fram at sosiale bånd ofte er sterke i områder som scorer lavt på

levekårsvariabler. Dette vises både i nasjonale og internasjonale studier (se for eksempel Søholt m.fl. 2012, Ruud 2015).

8.2.3 Oppvekstmiljø og tiltak for unge

Oppvekstmiljøet for barn og unge på Lindeberg viser seg å være bra, og særlig vurderingene av fritidstilbudene generelt scorer noe bedre enn i forrige undersøkelse. Også kvaliteten på lekeapparater, på skoler og barnehager vurderes som bra. Å bevare og styrke samlingsstedet for ungdom på Lindeberg blir viktig fremover.

8.2.4 Bostedets stabilitet og boligsosiale utfordringer

Beboerne er opptatt av stabilitet i bomiljøet fordi det er viktig for så vel barnas vennsrelasjoner og voksnes naboskap som motivasjon for engasjement for fellessaker og fellesområder. Blir det for mye gjennomtrekk i ett av boområdene gir det negative implikasjoner av ulik art, i tillegg til at det gir en udefinerbar uro og en følelse av at området ikke er bra nok. *Funnene viser at respondentene i liten grad opplever at det er mye flytteaktivitet der de bor, og det har gått ned siden forrige undersøkelse.* Imidlertid vet vi at det er enkelte områder som er mer utsatt for stor utskiftning av beboere. Dette knyttes særlig til områder med små leiligheter og utleie-boliger.

Når bomiljøer preges av høy turnover påvirker dette fellesskapet eller snarere ønske om et fellesskap. Vi kan snakke om at stedstilhørigheten svekkes, eller stedstap – tap av det stedet og miljøet som en gang var.

8.2.5 Lokalt engasjement

Funnene viser at beboerne har blitt mer aktive i nærmiljøet. Det kan være flere årsaker til det. Lokalt engasjement og innsatser for fellesskapet og for fysiske nærmiljøer forklares med så vel stedstilhørighet som en følelse av samhørighet, og som bidrar til at mange vil bry seg om «hjemplassen». Eller at negative eller dårlige sider vekker folks engasjement. Men også andre forhold spiller en rolle, om enn med motsatt fortegn. Det blir vanskelig å engasjere folk fordi det er så bra her, ble det sagt. En slik uttalelse synes å være uttrykk for at det ikke oppleves som noe stort behov for innsatser fra beboerne. Eller som en annen informant sier: «De

fleste her har ryddige og ordentlige forhold, derfor har de ikke vært så engasjerte i områdeløfts.

Det er tydelig at områdeløft bidrar til mobilisering av frivillig innsats og arbeid, også blant de unge. Hele tiden har det vært lett å engasjere de unge, ifølge enkelte informanter. Det fremheves også at det virker positivt at etatene (sentrale/rådhusbaserte) jobber sammen med Bydelen, ettersom dette hjelper til at det skjer ting raskere og da blir det lettere å skape eller holde på engasjement hos beboerne. Om engasjementet er robust nok til å fortsette avhenger av mange forhold, både personavhengige, relasjonelle og bydelens tilrettelegging og støtte.

Men så har beboere også erfart at områdeløft i seg selv, som en stor satsing, inspirerer til innsats. Folk blir interessert og engasjerer seg. De har dessuten erfart at engasjement avler engasjement, altså at det oppstår en positiv sosial smitteeffekt. *«Det vokser bare; engasjement på tvers av de ulike bomiljøene, på tvers av religion, kultur og alder. En kan håpe at det er mer varig pga. områdeløftets»,* er det en som sier. Om engasjement og samarbeid vil fortsette etter områdeløftet er det imidlertid vanskelig å si noe om.

8.2.6 Områdeløft vs private og offentlige tjenester i bydelen

Selv om funnene viser at beboerne synes det har blitt fint på Lindeberg, så er det mange familier som sliter økonomisk. Erfaringen er at det er vanskelig å koble områdeløft med tjenester som bidrar til å hjelpe de mest utsatte familiene. Hvordan man organiserer tjenestene synes derfor viktig for å lykkes, for eksempel det å samkjøre tjenester innen bydelen med NAV. Selv om det kan være vanskelig å koble det offentlige og private tjenestetilbudet i bydelen med områdeløftet kan det kreves at bydelens ulike tjenester jobber bedre sammen, at dette faktisk er ett av konseptene. Det kan synes som det er en vei å gå for å få dette til og at det nå jobbes mer aktivt.

8.3 Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis kan vi slå fast at beboerne på Lindeberg har opplevd positive endringer i området i løpet av de siste tre årene. De har sett at nærmiljøet har fått flere utendørs tilbud og kvaliteter, de har tatt i bruk tilbudene og svarene kan tyde på at flere er aktive i lokalmiljøet enn tidligere.

I avslutningen av områdeløft kan det være grunn til å følge nærmere med på flyttemønsteret på Lindeberg fordi området skiller seg ut fra de andre områdene. Spørsmålet er om det er en tilfeldighet eller et nytt mønster.

Det er også grunn til å ha ytterligere fokus på lyssetting i uteområdene for å fremme trygghet for både barn og voksne.

Vurdering av boligsosiale tiltak har vært utenfor rammen av denne analysen. Men både tiltak som etablering av sosiale møtesteder, fysisk oppgradering og tilrettelegg av uteområder i nærmiljøet og mobilisering av deltakelse og frivillighet som områdeløft har hatt som sin satsing har bidratt til positive ringvirkninger i sårbare bomiljøer.

Litteraturliste

- Andersen, B. (2012) ”Oslo gettoiseres” i S. Indregård (red.) *Motgift. Akademisk respons på den nye høyreekstremismen*. Oslo: Flamme Forlag & Forlaget Manifest
- Brattbakk, I, Andersen, B, Hagen A. L, Ruud, M. E, Ander, H. E, Breistrand, H, Skajaa, J & Dalsiede, A. M (2017) *På sporet av det nye Grønland. Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland i Bydel Gamle Oslo*. Rapport 04:2017. Oslo: AFI.
- Carlsen, R. (2013) *Årvollskogen. En livstilsenklave i Oslos skogkant*. Masteroppgave i samfunnsgeografi. Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Christensen, E. S. (2016) *Gode nærmiljøer. Innføring i metode for områderettet arbeid*. Håndbok 1 fra Groruddalssatsingen 2007-2016. Oslo: Byrådsavdelingen for byutvikling, Oslo kommune
- Cowi (2013) *Ammerud – omdømme og levekår*. Nullpunktsmåling for områdeløft Ammerud. Rapport 2013. Oslo: COWI
- Fallov, M.A, Jørgensen, A. & Knudsen, L.B. (2013). Mobile Forms of Belonging. *Mobilities*, vol 8, no 4, 467-486.
- Guttu, J., Havnen, E. & Johannessen, K. (2010) *Lindeberg som satsingsområde? En forstudie*. Internt arbeidsnotat 2010. Oslo: NIBR.
- Larsen, Ø., Ridderström, G. & Nylenna, M. (2017) Trivsel er et samfunnsansvar. Byplanlegging for den nye folkehelsa. I *St. Hallvard 2/2017*, s. 8-20.

- Lewicka, M. (2014). Memory as Enabler of Place Attachment. I Manzo, C. & Devine-Wright, P. (red.), *Place Attachment. Advances in Theory, Methods and Applications* (s. 49-60). London: Routledge
- Melberg, K (2004): Levekår og livskvalitet. I *Tidsskrift for Velferdsforskning* vol7, nr 3, s. 131-150.
- Programplan for Områdeløft på Lindeberg 2016*. Bydel Alna, Oslo kommune.
- Putnam, R.D (2000) *Bowling alone – The Collapse and Revival of American Community*. London: Simon & Schuster
- Relph, E (1985): Geographical experiences and being-in-the-world: The phenomenological origins of geography. I David Seamon and Robert Mugerauer (ed.): *Dwelling, place and environment*. Dordrecht: Nijhoff Publishers, s. 15-33.
- Ruud, M. E. (2001) *Hindringer for deltakelse i multietniske boligområder*. Prosjektrapport 299. Oslo: Byggforsk
- Ruud, M. E (2003) *Byfornyelse og endringer i urbane bomiljøer*. Avhandling til dr.art graden. Oslo: Acta Humaniora. Det historisk filosofiske fakultet, Universitetet i Oslo.
- Ruud, M. E., Holm-Hansen, J., Nenseth, V. & Tønnesen, A. (2011) *Midtveisevalueringen av Groruddalsatsingen*. Samarbeidsrapport NIBR / TØI 2011.
- Ruud, M. E. (2012) Områdeløft – bidrag til utjevning av boforhold og levekår? I Nordahl, B. I (red) *Boligmarked og boligpolitikk*. Trondheim: Akademika forlag, s. 299-316.
- Ruud, M. E. & Johannessen, K. (2014) *Å bo på Lindeberg – beboeres erfaringer med området*. NIBR-rapport 2014:11. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning
- Ruud, M. E. (2016) *Riktig kunnskap – viktig kunnskap. Kilder, metoder og analyser i områderettet arbeid*. Håndbok 3 fra Groruddalsatsingen 2007-2016. Oslo: Byrådsavdelingen for byutvikling, Oslo kommune

- Ruud, M. E., Vestby, G. M., Brattbakk, I. & Andersen, B. (2016) *Områdeløft Ammerud. Trivsel og trygghet på spill*. NIBR-rapport 2016:21. Oslo: By- og regionforskningsinstituttet
- Søholt, S, Ruud, M. E & Braathen, E (2012). A question of social sustainability: Urban intervention in critical neighbourhoods in Portugal and Norway. *Urban Research & Practice*, vol 5, no 2, 256-272
- Sørli, K., M. Aure og B. Langset (2012): *Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet*. NIBR/NORUT. NIBR-rapport 2012:22
- Vestby, G. M, Gundersen, F & Skogheim, R (2014) *Ildsjeler og lokalt utviklingsarbeid*. NIBR-rapport 2014:2. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning
- Vestby, G.M. (2015). Stedsutviklingens råstoff og resultat: Funksjonelle og emosjonelle relasjoner mellom mennesker og steder. I M. Aure, N.G. Berg, J. Cruickshank & B. Dale (red.), *Med sans for sted. Nyere teorier* (s. 149–165). Bergen: Fagbokforlaget.
- Vestby, G. M., Brattbakk, I & Norvoll, R (2017) *Lytt til senioren!* *Utprøving av medvirkningsmodell for aldersvennlig lokalsamfunn*. Samarbeidsrapport NIBR/AFI 2017. Oslo: By- og regionforskningsinstituttet

Vedlegg 1 Spørreundersøkelse om Lindeberg.

September 2017.

Områdeløft på Lindeberg som del av Groruddalssatsingen har pågått siden 2011 er nå i avslutningsfasen. I 2014 ble det gjennomført en spørreundersøkelse om beboernes synspunkter på området.

Vi vil nå gjennomføre en ny undersøkelse, og vil derfor spørre deg om hva du synes om området Lindeberg og om du har noen sett endringer i området de siste årene. Vi vil også vite hvordan du bruker lokalmiljøet og om du deltar i arrangementer og det som skjer her.

Det er bydelen v. områdeløft på Lindeberg som står bak undersøkelsen.

Undersøkelsen er **anonymisert**, dvs at ingen navn vil bli brukt og ingen vil kunne kjenne igjen hvem som har svart på undersøkelsen.

Først litt om hvordan du opplever å bo på Lindeberg	Nei	I liten grad	Ja	I stor grad	Ingen mening/ Vet ikke
1. Trives du på Lindeberg?					
2. Føler du deg hjemme her på Lindeberg?					
3. Er det steder du føler deg utrygg på Lindeberg på dagtid? Vis på kart med ring					

4. Er det steder du føler deg utrygg på Lindeberg på kveldstid? Vis på kart med kryss					
<i>Ev. kommentarer:</i>					

Så litt om nabolaget ditt	Nei	I liten grad	Ja	I stor grad	Ingen mening/ Vet ikke
5. Trives du i nabolaget der du bor?					
6. Har du kontakt med naboene dine?					
7. Synes du det er mye inn- og ut flytting i nabolaget ditt?					
<i>Ev. kommentarer om nabolaget:</i>					

Hvor fornøyd er du med Lindeberg som et sted å vokse opp for <i>barn og unge</i>	Ikke fornøyd	Litt fornøyd	Passe fornøyd	Svært fornøyd	Ingen mening/ Vet ikke
8. Oppvekstmiljøet for barn					
9. Trygghet for barn når de ferdes ute					
10. Lekeapparater og steder å leke for barn					
11. Muligheter for ballspill etc					
12. Kvaliteten på barnehager, ev hvilke? Bruk kommentarfelt					
13. Kvaliteten på skoler:					

Jeriko					
Lindeberg					
Skjønnhaug					
Annen, hvilken					
14. Kjenner du til aktivitetsskoler? JA NEI					
15. Hvis ja – hvor fornøyd er du med aktivitetsskoler?					
16. Kjenner du til fritidsklubber? JA NEI					
17. Hvis ja – hvor fornøyd er du med fritidsklubber?					
Hvis ja – hva liker du å gjøre på klubben?					
Hva savner du på klubben?					
18. Kjenner du til fritidstilbudene for barn og unge på Lindeberg? JA NEI					
19. Hvis ja – hvor fornøyd er du med fritidstilbudene?					
20. Fritidstilbudet for barn og unge generelt					
21. Oppvekstmiljøet for ungdom					
Ev. kommentarer:					

Nærmere vurdering av Lindeberg. Hvor fornøyd er du med:	Ikke fornøyd	Litt fornøyd	Passe fornøyd	Svært fornøyd	Ingen mening/ Vet ikke
22. Lys på gangveiene					
23. Lys i uteområdene					
24. Tilgangen på turområdene					
25. Kvaliteten på turområdene					
26. Steder du kan møte andre på Lindeberg					
27. Benker og steder å sitte					
28. Området utenfor blokka / huset der du bor					
29. Området rundt senteret					
30. Lindeberglokalet					
31. Ryddighet og renhold i uteområdene på Lindeberg					
32. Vedlikehold av uteområder om sommeren					
33. Vedlikehold av uteområder om vinteren					
34. Trafikksikkerhet på gangveiene					
35. Trafikksikkerhet på Lindeberg generelt					
<i>Ev. kommentarer</i>					

Bruker du / besøker du noe av dette i fritiden din på Lindeberg?	Ikke	Sjelden	Ofte	Svært ofte	Ingen mening / vet ikke
36. Jerikobakken om sommeren					
37. Jerikobakken om vinteren					
38. Skjønhaug Arena (lekeplassen på Skjønhaug)					
39. Nordre Lindeberg gård					
40. Lindebergparken					
41. Lindeberglokalet					
42. Ombrukstasjonen					
43. Lindeberg senter					
44. Fritidsklubben					
45. Ballbaner					
46. Lokale lekeplasser i borettslaget der du bor					
47. Marka / turveier					
48. Lindeberg skole					
49. Skjønhaug skole					
50. Jeriko skole					
51. Ferietilbud i regi av bydelen					
<i>Ev. kommentar:</i>					

Bruker du tid på noen av disse aktivitetene på fritiden på Lindeberg?	Nei	I liten grad	Ja	I stor grad	Ingen mening / vet ikke
52. Organiserte aktiviteter (f.eks trening, korps, dans)					
53. Kirken					
54. Moskeen					
55. Uorganiserte aktiviteter (f.eks går turer, møte venner, sparke fotball)					
56. Frivillige organisasjoner (f.eks idrettslaget, korpset)					
57. Elevrådet / ungdomsrådet / klubbrådet					
58. Politiske partier					
59. Foreldreutvalg					
60. Velforeningen /sameie / borettslaget					
Hva er viktigste grunnen for at du deltar? / Hvis du ikke deltar i noe – hva er viktigste grunnen?					
Er det tilbud som du savner på Lindeberg, ev hva?					

Om områdeløft	Nei	I liten grad	Ja	I stor grad	Ingen mening / vet ikke
61. Kjenner du til områdeløft på Lindeberg?					
62. Kjenner du til Groruddalssatsingen?					
Ev hva kjenner du til? Vet du hvilke tiltak som er satt i gang?					
Hvordan har du fått informasjon om områdeløft?					

Har du sett forandringer som har skjedd på Lindeberg den siste tiden – noe som har blitt bedre / verre? Ev hva? (Stikkord: Lekeplasser, uteområder, senterområdet, gangveiene, skolene, nye møtesteder og aktivitetstilbud, økt trygghet, mindre trygghet etc)

Vet du om det er noen planer for forandringer i Lindebergområdet? Ev. hvilke planer? Hva synes du ev. om planene?

Har du noen ideer for Lindebergområdet som vil gjøre området finere eller bedre å bo i?

Alder	
Kjønn	
Morsmål	
Antall barn under 18 år	
Botid på Lindeberg	
Bor i eid eller leid bolig	
Hvilket borettslag / sameie bor du i?	
Kjenner du noen med annen bakgrunn enn deg selv?	
Regner du med å bo på Lindeberg i mange år?	
- Hvis nei – hvorfor?	
Ev kommentar	

Hvordan ønsker du å få informasjon om det som skjer på Lindeberg? Ranger de tre viktigste med tallene 1-3			
Aviser		SMS	
Plakater / oppslagstavler		Brev i postkassa	
I tilknytning til arrangementer		e-post	
Internett/Sosiale medier			
Andre språk enn norsk? Ev. hvilke?			
Ev . kommentar			

For de som vil motta info om områdeløft og / eller bidra med noe i lokalsamfunnet

E-post	Telefonnummer	Hva kan du bidra med i lokalsamfunnet